

Briuselis, 2019 07 11
COM(2019) 333 final

KOMISIJOS ATASKAITA

2018 M. METINĖ ATASKAITA DĖL SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPŲ TAIKymo IR DĖL SANTYKIŲ SU NACIONALINIAIS PARLAMENTAIS

2018 M. METINĖ ATASKAITA DĖL SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPŲ TAIKymo IR DĖL SANTYKIŲ SU NACIONALINIAIS PARLAMENTAIS

1. ĮVADAS

Kiekvienais metais Komisija pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 2 9 straipsnį pateikia metinę ataskaitą dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo Europos Sąjungos teisėkūros srityje. Nuo 2005 m. Komisija taip pat nusprendė skelbti metines santykių su nacionaliniais parlamentais ataskaitas. Atsižvelgdama į svarbų vaidmenį, kurį nacionaliniai parlamentai atlieka taikant subsidiarumo ir proporcingumo principus, Komisija nusprendė sujungti šias dvi ataskaitas. Šis naujas metodas padės daugiau dėmesio skirti nacionalinių parlamentų nuomonėms, taip pat išvengti šių dviejų metinių ataskaitų dubliavimosi. Todėl šioje 26-ojoje subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo ataskaitoje taip pat aptariami Komisijos ir nacionalinių parlamentų santykiai.

Kalbant apie subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymą, 2018 m. labiausiai verta atkreipti dėmesį į Pirmininko J.-C. Junckerio sudarytos Subsidiarumo, proporcingumo ir veikimo mažiau, bet efektyviau darbo grupės (toliau – Darbo grupė), kuriai pirmininkavo pirmininko pirmasis pavaduotojas F. Timmermansas, atliktą darbą. Jos išvados suteikė naują postūmį tarpinstitucinėms diskusijoms ir paskatino imtis konkrečių veiksmų, siekiant užtikrinti, kad Sąjungos teisės aktai būtų rengiami ir įgyvendinami laikantis subsidiarumo ir proporcingumo principų. Pagrįstų nuomonių skaičius, kaip ir ankstesnius dvejus metus, toliau mažėjo, ir dėl nė vieno Komisijos pasiūlymo negauta daugiau kaip keturių nacionalinių parlamentų pagrįstų nuomonių, t. y. nepasiekta riba, kai reikia pradėti geltonosios kortelės procedūrą.

Apskritai 2018 m. santykiai su nacionaliniais parlamentais ir toliau buvo aktyvūs ir konstruktyvūs. Nuomonėse, kurios buvo pateiktos tiek Komisijai palaikant politinį dialogą su nacionaliniais parlamentais, tiek taikant išankstinio įspėjimo dėl subsidiarumo principo nesilaikymo mechanizmą, nagrinėjamos įvairios politikos sritys ir klausimai. Nuomonių, pateiktų palaikant politinį dialogą, skaičius 2018 m. išliko toks pat didelis kaip ir 2017 m., nors didžiąją dalį nuomonių pateikė keletas labai aktyvių parlamento rūmų. Kita vertus, nacionalinių parlamentų, nepateikusių jokios nuomonės, skaičius 2018 m. padidėjo iki aštuonių (dešimt parlamento rūmų). Be to, maždaug trečdalis visų Komisijos gautų nuomonių buvo susijusios su pasiūlymais, kuriems netaikoma subsidiarumo principo taikymo tikrinimo procedūra¹, įskaitant keletą savo iniciatyva pateiktų nuomonių, nesusijusių su jokių konkrečių Komisijos pasiūlymu.

Iš to matyti, kad didžioji dauguma nacionalinių parlamentų ir toliau domisi galimybėmis aktyviai bendradarbiauti su Komisija dėl jos iniciatyvų, be kita ko, ankstyvuju, tačiau į ateitį orientuotu politikos ciklo etapu, pavyzdžiui, dėl kitos daugiametės finansinės programos arba ekonominės ir pinigų sąjungos stiprinimo. Šiam aktyviam dialogui taip pat buvo būdingi dažni Komisijos narių vizitai į nacionalinius parlamentus ir atvirkščiai.

¹ Pavyzdžiui, su pasiūlymais dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų tose srityse, kuriose Sąjunga turi išimtinę kompetenciją, arba su komunikatais ir baltosiomis knygomis.

2. SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPŲ TAIKYMAS INSTITUCIJOSE

2.1. Komisija

Subsidiarumo, proporcingumo ir veikimo mažiau, bet efektyviau darbo grupė ir tolesni veiksmai, susiję su jos rekomendacijomis

2017 m. rugsėjo 12 d. Pirmininkas J.-C. Junckeris savo pranešime apie Sąjungos padėtį paskelbė, kad bus sudaryta Subsidiarumo, proporcingumo ir veikimo mažiau, bet efektyviau darbo grupė. 2018 m. sausio–liepos mėn., pirmininkaujant pirmininko pirmajam pavaduotojui F. Timmermansui, šeši Darbo grupės nariai² surengė septynis posėdžius, kad aptartų Pirmininko J.-C. Junckerio sprendime, kuriuo sudaroma Darbo grupė, iškeltus uždavinius:

- kaip geriau taikyti subsidiarumo ir proporcingumo principus Sąjungos institucijų veikloje, visų pirma joms atliekant teisėkūros darbą;
- kaip nustatyti politikos sritis, kuriose ilgainiui būtų galima perduoti valstybėms narėms visus sprendimų priėmimo ir (arba) įgyvendinimo įgaliojimus ar jų dalį arba galutinai joms grąžinti šią kompetenciją;
- kaip labiau įtraukti regionines ir vietos valdžios institucijas į Sąjungos politikos rengimo procesą ir susijusius tolesnius veiksmus.

Remdamasi šių diskusijų bei viešų klausymų rezultatais ir įvairių suinteresuotųjų subjektų pateikta informacija, Darbo grupė 2018 m. liepos 10 d. Pirmininkui J.-C. Junckeriui pateikė savo ataskaitą³; joje pateikiamos devynios rekomendacijos. Pagrindinės rekomendacijos buvo šios:

- norint rengti geresnius teisės aktus, reikalingas naujas darbo modelis, grindžiamas bendru subsidiarumo ir proporcingumo supratimu;
- norint suteikti vietos ir regioninėms valdžios institucijoms, taip pat nacionaliniams parlamentams daugiau galių skatinti atsakomybę už Sąjungos veiklą, reikalingas vadinamasis aktyvus subsidiarumas;
- Sąjunga turėtų veiksmingiau naudoti savo išteklius ir nustatyti, kuriems savo veiksmams teikia pirmenybę, tačiau nėra priežasčių, dėl kurių reikėtų perduoti Sutartyje nustatytą kompetenciją ar visas politikos sritis valstybėms narėms.

2018 m. spalio 23 d. priimtame komunikate „Subsidiarumo ir proporcingumo principų vaidmens stiprinimas formuojant ES politiką“⁴ Komisija bendrai išdėstė, kokių veiksmų ketina imtis dėl Darbo grupės pateiktų pastabų. Ji taip pat paragino kitas institucijas, patariamuosius organus, nacionalinius parlamentus ir kitus subjektus apsvarstyti, kokių priemonių jie imsis dėl Darbo grupės pateiktų rekomendacijų.

Komisija:

² Trys nacionalinių parlamentų nariai: R. Lopatka (Austrija), K. Vigeninas (Bulgarija) ir T. Vitsutas (Estija), ir trys Regionų komiteto nariai: K.-H. Lambertzas (Belgija), M. Schneideris (Vokietija) ir F. Decoster (Prancūzija). Europos Parlamentas nepasinaudojo Komisijos kvietimu prisijungti prie Darbo grupės.

³ https://ec.europa.eu/commission/priorities/democratic-change/better-regulation/task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_lt.

⁴ COM(2018) 703.

- subsidarumo ir proporcingumo vertinimus teiks standartiniu struktūrizuotu būdu, naudodamasi Darbo grupės pasiūlyta bendra vertinimo lentele. Jei Europos Parlamentas, Taryba ir nacionaliniai parlamentai taikys tokį pat metodą, tai duos visapusės naudos;
- per konsultacijas ir atlikdama vertinimus labiau atsižvelgs į vietos ir regioninių valdžios institucijų nuomonę, nes jų tiesioginė patirtis įgyvendinant Europos Sąjungos teisės aktus yra labai svarbi;
- vertindama galiojančius teisės aktus, daugiau dėmesio skirs subsidarumo, proporcingumo ir vietos ir regioninių valdžios institucijų vaidmens aspektams. Tai apima deleguotuosius ir įgyvendinimo aktus;
- padės nacionaliniams parlamentams veiksmingiau atlikti savo vaidmenį, į aštuonių savaitių laikotarpį, per kurį jie gali pateikti pagrįstas nuomones, neįtraukdama šventinio Kalėdų ir (arba) Naujųjų metų laikotarpio, kaip susitarta su Europos Parlamentu ir Taryba;
- tais atvejais, kai dėl Komisijos pasiūlymo dėl teisėkūros procedūra priimamo akto pagrįstas nuomones pateiks keturi nacionaliniai parlamentai ar daugiau, tačiau jų skaičius nesieks ribos, kai reikia pradėti geltonosios kortelės procedūrą, rengs bendrus atsakymus. Taip daugiau dėmesio bus skiriama nacionalinių parlamentų nuomonėms, taip pat bus galima susidaryti išsamų vaizdą apie iškeltus susirūpinimą keliančius klausimus ir Komisijos svarstymus, o su jais taip pat galės susipažinti visuomenė ir teisės aktų leidėjai.

Savo 2019 m. balandžio 15 d. Komunikate dėl geresnio reglamentavimo darbotvarkės įgyvendinimo padėties vertinimo⁵ Komisija išdėstė veiksmus, kurių planuoja imtis rengdama pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų.

Tarybai pirmininkavusios Austrijos 2018 m. lapkričio 15–16 d. Brėgence surengtos konferencijos „Subsidiarumas kaip Europos Sąjungos kūrimo principas“ metu pirmininko pirmasis pavaduotojas F. Timmermansas pristatė Komisijos požiūrį.

2018 m. gruodžio 20 d. Komisija pagal politinio dialogo procedūrą iš Lenkijos Senato gavo pirmąją nuomonę dėl jos spalio 23 d. komunikato. Lenkijos Senatas išreiškė paramą Komisijos ketinimams, tačiau paprašė atliekant kitą Sutarčių peržiūrą toliau stiprinti nacionalinių parlamentų vaidmenį⁶.

Geresnis reglamentavimas. Subsidiarumo ir proporcingumo analizė

2018 m. Komisija tęsė sustiprintos geresnio reglamentavimo darbotvarkės įgyvendinimą ir, remdamasi 2017 m. paskelbtomis patobulintomis gairėmis, visais politikos formavimo etapais toliau integravo subsidiarumo ir proporcingumo principus. Kad piliečiai ir suinteresuotieji subjektai turėtų vieno langelio principu grindžiamą prieigos vietą, kuria naudodamiesi galėtų dalyvauti Komisijos politikos rengimo procese, dar labiau patobulintas interneto portalas „Išsakykite savo nuomonę“⁷. Komisija, prieš pateikdama pasiūlymus peržiūrėti galiojančius teisės aktus ir politikos sistemas, taip pat toliau atliko jų vertinimus. Šių vertinimų metu įvertinama, ar esamos politikos priemonės vis dar atitinka paskirtį ir kokia apimtimi jos atitinka subsidiarumo ir proporcingumo principus.

⁵ COM(2019) 178.

⁶ Be to, pirmąjį 2019 m. ketvirtį gauta kitų parlamento rūmų nuomonių, kurios iš esmės buvo palankios.

⁷ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say_lt.

Komisijos interneto svetainė „Palengvinkite našta – išsakykite savo nuomonę“⁸ ir Reglamentavimo kokybės ir rezultatų programos (REFIT) platforma⁹ suteikia galimybių visuomenei ir suinteresuotiesiems subjektams su Komisija aptarti galimą pernelyg didelę galiojančių Sąjungos teisės aktų naštą ar neveiksmingumą; šie klausimai taip pat gali būti susiję su subsidiarumo ar proporcingumo aspektais. 2018 m. REFIT platformoje buvo parengta 20 nuomonių su rekomendacijomis Komisijai, kaip supaprastinti galiojančius Sąjungos teisės aktus ir sumažinti dėl jų atsirandančią reglamentavimo naštą¹⁰. Komisija imasi veiksmų dėl šių rekomendacijų, visų pirma įgyvendindama savo darbo programas.

Geresnio reglamentavimo gairėse ir su jomis pateiktame priemonių rinkinyje¹¹ reikalaujama, kad, svarstydamą naują iniciatyvą tose srityse, kuriose ES neturi išimtinės kompetencijos, ir vertindama veiksmų, kurių jau imtasi, svarbą ir Europos pridėtinę vertę, Komisija privalo atlikti subsidiarumo analizę. Komisija atlieka tiek teisėkūros, tiek su teisėkūra nesusijusių iniciatyvų subsidiarumo analizę.

Atliekant šią analizę siekiama įvertinti:

- 1) ar veiksmas, kurio būtų imamasi nacionaliniu, regioniniu arba vietos lygmeniu, yra pakankamas atitinkamam tikslui pasiekti ir
- 2) ar veiksmas, kurio būtų imamasi Sąjungos lygmeniu, palyginti su veiksmu, kurio būtų imamasi valstybių narių lygmeniu, suteiktų pridėtinės vertės.

Pagal proporcingumo principą Sąjungos veiksmų turinys ir forma neturi viršyti to, kas būtina Sutarčių tikslams pasiekti. Proporcingumo principo laikymusi siekiama užtikrinti, kad reglamentavimo priemonės metodas ir mastas atitiktų jos tikslą. Atliekant visus poveikio vertinimus, vertinimus ir tinkamumo patikras turėtų būti aiškiai išnagrinėtas proporcingumo principo taikymas.

Poveikio vertinimai

2018 m. Reglamentavimo patikros valdyba¹² (toliau – Valdyba) patikrino 75 poveikio vertinimus ir dėl kiekvieno iš jų pateikė nuomonę¹³. Šešiolika atvejų reikėjo patobulinti subsidiarumo ir Europos pridėtinės vertės analizę, o kartu su 47 nuomonėmis pateikta pastabų, kuriomis siekiama tobulinti proporcingumo analizę ir politikos galimybių palyginimus. Iš toliau pateikiamų pavyzdžių matyti, kaip Valdyba 2018 m. vertino subsidiarumą ir proporcingumą ir padėjo Komisijai tobulinti jos atliekamą pasiūlymų atitikties šiems principams analizę:

⁸ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/lighten-load_lt.

⁹ https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-and-less-costly/refit-platform/refit-platform-work-progress_lt. Nuo 2015 m., kai buvo sukurta REFIT platforma, joje pateiktos 89 rekomendacijos.

¹⁰ http://ec.europa.eu/smart-regulation/refit/simplification/consultation/contributions_lt.htm.

¹¹ https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-toolbox_en.

¹² Reglamentavimo patikros valdybą sudaro pirmininkas (generalinis direktorius) ir šeši visą darbo laiką dirbantys nariai, iš kurių trys nėra Komisijos darbuotojai. Visi Valdybos nariai yra nepriklausomi ir veikia kaip individualūs asmenys, remdamiesi savo ekspertinėmis žiniomis. Valdyba tikrina poveikio vertinimų, tinkamumo patikrų ir pagrindinių vertinimų kokybę. Subsidiarumo ir proporcingumo tikrinimas yra šios kokybės patikros dalis. https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/regulatory-scrutiny-board_lt.

¹³ Komisijai priimant iniciatyvas, šios nuomonės skelbiamos kartu su poveikio vertinimais.

- Valdybai atlikus patikrinimą, Komisijos pasiūlymo dėl kovos su **nesąžiningos prekybos praktika taikymo sritis susiaurinta** nuo visos **maisto tiekimo grandinės** iki asimetrinių derybinių santykių su mažosiomis ir vidutinėmis įmonėmis (MVI)¹⁴;
- savo teigiamoje nuomonėje (su išlygomis) dėl **neteisėto turinio internete**¹⁵ Valdyba suabejojo numatytų politikos galimybių proporcingumu ir teigė, kad jos neatitinka veiksmų taikymo srities. Joje daugiausia dėmesio skiriama internete esančiam teroristiniam turiniui, tačiau pirminė prielaida ir politikos galimybės to tinkamai neatspindi. Poveikio vertinime taip pat turėjo būti tinkamiau pabrėžiama, kodėl papildomi veiksmai dėl teroristinio turinio yra svarbesni negu papildomi veiksmai dėl kitokio neteisėto turinio. Todėl, **siekiant tikslingiau sutelkti dėmesį ir užtikrinti išsamesnį turinį**, buvo peržiūrėtas poveikio vertinimas ir **pritaikytos politikos galimybės**;
- savo neigiamoje nuomonėje dėl **pranešėjų apsaugos**¹⁶ Valdyba suabejojo poveikio vertinime atlikta subsidiarumo analize ir paprašė ją patobulinti. Atsižvelgiant į tai, patikslintame poveikio vertinime nustatytas loginis pagrindas, kuriuo grindžiami Europos Sąjungos veiksmai, kai nėra pakankamų nacionalinių arba galiojančių Sąjungos informavimo apie pažeidimą teisės aktų. **Buvo pabrėžtas ir išsamiau paaiškintas tarpvalstybinis aspektas**, taip parodant būtinybę imtis veiksmų Europos Sąjungos lygmeniu;
- kalbant apie **Skaitmeninės Europos programą**¹⁷, kuri įtraukta į 2021–2027 m. daugiametę finansinę programą, Valdyba laikėsi nuomonės, kad poveikio vertinime turėjo būti labiau atsižvelgiama į valstybių narių įsipareigojimus bendrai investuoti į bendros infrastruktūros kūrimą Europos lygmeniu ir prisidėti prie jo. Poveikio vertinime taip pat turėjo būti geriau nustatytas valstybių narių, mokslinių tyrimų bendruomenės ir privačiojo sektoriaus prašymas koordinuoti jų mokslinių tyrimų ir mokymo veiklą. Jame turėjo būti parodyta, kaip išlaidų programa padės patenkinti šį prašymą. Atsižvelgiant į Valdybos išdėstytus susirūpinimą keliančius klausimus, patikslinto poveikio vertinimo **skirsnis, susijęs su valstybių narių dalyvavimu**, buvo **išplėstas ir pertvarkytas taip, kad atitiktų penkias šios programos dalis**.

Vertinimai ir tinkamumo patikros

Subsidiarumas ir proporcingumas buvo labai svarbūs aspektai atliekant retrospektyvinius vertinimus ir tinkamumo patikras, kurių metu vertinama, ar Europos lygmens veiksmai duoda tikėtinų rezultatų efektyvumo, veiksmingumo, suderinamumo, aktualumo ir Europos pridėtinės vertės srityse. 2018 m. Komisija užbaigė apie 70 vertinimų, įskaitant tris tinkamumo patikras (platesnių politikos sričių vertinimus). Šios trys tinkamumo patikros buvo susijusios su jūrų reikalais, teisėta migracija ir cheminių medžiagų teisės aktais (išskyrus REACH reglamentą).

2018 m. Reglamentavimo patikros valdyba patikrino 10 pagrindinių vertinimų ir tinkamumo patikrų. Septyniais atvejais dėl iniciatyvų, susijusių su, be kita ko, teisėta migracija, žuvininkyste ir jūrų reikalais, bendros žemės ūkio politikos žalinimu ir Europos Sąjungos prisitaikymo prie klimato kaitos strategija, ji pateikė rekomendacijas dėl kategorijų „aktualumas“, „Europos pridėtinė vertė“ ir (arba) „subsidiarumas“ patobulinimo. Šis tikrinimas padėjo patobulinti

¹⁴ <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/2/2018/EN/SEC-2018-182-3-EN-MAIN-PART-1.PDF>.

¹⁵ <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/2/2018/EN/SEC-2018-397-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>.

¹⁶ <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/2/2018/EN/SEC-2018-198-3-EN-MAIN-PART-1.PDF>.

¹⁷ <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/2/2018/EN/SEC-2018-289-1-EN-MAIN-PART-1.PDF>.

Komisijos vertinimuose ir tinkamumo patikrose atliekamą subsidiarumo ir proporcingumo principų analizę¹⁸.

2.2. Europos Parlamentas

2018 m. pagal Protokolą Nr. 2 dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo¹⁹ Europos Parlamentui oficialiai pateikti 473 nacionalinių parlamentų dokumentai. Iš jų 46 dokumentai buvo pagrįstos nuomonės, o kiti 427 dokumentai – pozicijos (dokumentai, kuriuose nekeliami subsidiarumo principo laikymosi klausimai). Palyginimui – 2017 m. Europos Parlamentui buvo oficialiai pateiktos 49 pagrįstos nuomonės ir 372 pozicijos. Pagrįstų nuomonių ir pozicijų santykis tebėra nedidelis; iš to matyti, kad nacionaliniai parlamentai subsidiarumo kontrolę laiko ne Europos Sąjungos teisėkūros proceso vilkinimo priemone, o greičiau vienu iš būdų pareikšti savo nuomonę ir susirūpinimą keliančius klausimus²⁰.

Pagal Europos Parlamento darbo tvarkos taisyklių V priedą horizontalaus pobūdžio atsakomybė užtikrinti, kad būtų laikomasi subsidiarumo principo, tenka jo Teisės reikalų komitetui (JURI). Remiantis frakcijų rotacijos principu, kas šešis mėnesius vienas Teisės reikalų komiteto narys skiriamas nuolatinio pranešėjo subsidiarumo klausimais. Pirmąjį 2018 m. pusmetį nuolatinis pranešėjas buvo Sajjadas Karimas (Europos konservatorių ir reformuotojų frakcija), o antrąjį pusmetį – Gilles'is Lebretonas (Tautų ir laisvės Europos frakcija). Gautos ir Komiteto patvirtintos pagrįstos nuomonės informavimo tikslais įtraukiamos į artimiausio Teisės reikalų komiteto posėdžio darbotvarkę.

Teisės reikalų komitetas taip pat nuolat rengia pranešimus dėl Komisijos metinių subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo ataskaitų. Išimtinis atvejis – naujausias pranešimas dėl metinių subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo ataskaitų, apimantis ir 2015, ir 2016 m. Šis Mady Delvaux (Europos Parlamento socialistų ir demokratų pažangiojo aljanso frakcija) parengtas pranešimas buvo patvirtintas 2018 m. balandžio 18 d. plenariniame posėdyje²¹.

Teisės reikalų komitetas taip pat prisideda rengiant Europos Sąjungos parlamentų Europos reikalų komitetų konferencijos (COSAC)²² pusmetinių ataskaitų su subsidiarumu ir proporcingumu susijusiais klausimais. Visų pirma, atsižvelgdamas į 29-ąją COSAC pusmetinę ataskaitą ir į savo 2017 m. gegužės 17 d. rezoliuciją, Teisės reikalų komitetas dar kartą patvirtino, kad atliekant galimą Sutarčių peržiūrą būtų galima patobulinti subsidiarumo tikrinimo procesą, siekiant padidinti jo veiksmingumą²³. Pavyzdžiui, būtų galima apsprastyti, ar pagrįstas nuomones reikėtų teikti tik siekiant patikrinti, ar yra pagrindas taikyti subsidiarumo principą, ar į

¹⁸ Daugiau informacijos apie tinkamumo patikras pateikiama REFIT platformos interneto svetainėje adresu https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-and-less-costly/refit-platform/refit-platform-work-progress_lt.

¹⁹ Nacionalinių parlamentų pagrįstų nuomonių nagrinėjimo Europos Parlamente tvarka išdėstyta Metinės 2016 m. subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo ataskaitos 2.3 punkte.

²⁰ Visi nacionalinių parlamentų pateikti dokumentai skelbiami Europos Parlamento tvarkomoje nacionalinių parlamentų pateiktų dokumentų duomenų bazėje „Connect“ adresu <http://www.europarl.europa.eu/relnatparl/en/connect/welcome.html>.

²¹ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2018-0120+0+DOC+XML+V0//LT>.

²² Dėl COSAC žr. 5 skirsnį.

²³ Žr. Europos Parlamento atsakymą, pateikiamą 29-osios pusmetinės ataskaitos priede anglų kalba (p. 346), <http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?id=082dbcc565f936fe0165fc71d02603b4>.

jas reikėtų įtraukti ir proporcingumo vertinimus, taip pat įvertinti, kokį poveikį darytų atvejai, kai pagal Protokolo Nr. 2 7 straipsnio 2 dalį pasiekama riba, kada reikia pradėti šias procedūras.

Teisės reikalų komitetas taip pat pasiūlė, kad dėl pagrįstų objektyvių priežasčių (pvz., gaivalinių nelaimių arba krizės atvejais) būtų galima pratęsti aštuonių savaitių laikotarpį, per kurį nacionaliniai parlamentai gali pateikti pagrįstas nuomones. Tai būtų galima padaryti pasiekus Europos Sąjungos institucijų ir nacionalinių parlamentų politinį susitarimą. Be to, Teisės reikalų komitetas pasiūlė, kad Komisija kartu su nacionaliniais parlamentais galėtų įvertinti galimybę parengti neprivalomas gaires, kurios padėtų nacionaliniams parlamentams, nepažeidžiant jų veiksmų laisvės, vertinti, ar laikomasi subsidarumo ir proporcingumo principų.

Europos Parlamento tyrimų tarnyba taip pat toliau padėjo Europos Parlamentui atliekant savo darbą atsižvelgti į subsidarumo ir proporcingumo principus. Ji:

- sistemingai tikrino Komisijos poveikio vertinimų subsidarumo ir proporcingumo aspektus ir atkreipė dėmesį į visas, visų pirma nacionalinių parlamentų ir Regionų komiteto nurodytas, problemas šioje srityje²⁴;
- užtikrino, kad šių principų būtų visapusiškai laikomasi Europos Parlamento darbe, pavyzdžiui, jam atliekant savo esminių pakeitimų poveikio vertinimus arba pagal SESV 225 straipsnį pateiktų Parlamento pasiūlymų dėl naujų teisės aktų pridėtinės vertės ir neveikimo Europos Sąjungos lygmeniu kaštų analizę, ir
- tikrino rengiamų poveikio vertinimo dokumentų subsidarumo ir proporcingumo aspektus, daugiausia dėmesio skirdama ne nacionalinėms išlaidoms arba veiksmams, o Europos Sąjungos pridėtinei vertei.

2.3. Europos Vadovų Taryba ir Europos Sąjungos Taryba

Europos Vadovų Taryba 2018 m. gruodžio 14 d. susitikimo metu priimtose išvadose, kalbėdama apie tolesnį Europos Sąjungos bendrosios rinkos darbotvarkės įgyvendinimą²⁵, paragino „įgyvendinti priimtus sprendimus bei patvirtintas taisykles ir užtikrinti jų vykdymą visais valdžios lygmenimis, taip pat laikytis standartų ir užtikrinti geresnio reglamentavimo principų, *be kita ko, subsidarumo ir proporcingumo, pažangų taikymą*“. Šiose išvadose Europos Vadovų Taryba, ruošdamasi kitos strateginės vadovų darbotvarkės rengimui, taip pat palankiai įvertino bendrą ataskaitą dėl konsultacijų su piliečiais. Šioje bendroje ataskaitoje, kurią pateikė Europos Sąjungos Tarybai (toliau – Taryba) pirmininkaujanti Austrija ir Tarybai pirmininkausianti Rumunija, pabrėžiama subsidarumo principo svarba²⁶.

²⁴ 2018 m. Europos Parlamentas parengė 64 Komisijos poveikio vertinimų pradinius vertinimus, vieną Komisijos poveikio vertinimo išsamų vertinimą ir vieną visapusišką poveikio vertinimą, 17 *ex post* Europos poveikio vertinimų, 6 kitus *ex post* vertinimus ir 4 su tuo susijusius faktinio įgyvendinimo dokumentus. Jis taip pat parengė tris ES veiksmų nebuvimo kaštų ataskaitas, šešis Europos pridėtinės vertės vertinimus ir atliko vieną sąnaudų ir naudos analizę.

²⁵ Europos Vadovų Tarybos dok. 17/18, II dalies 2 punktas ir IV dalies 15 punktas, pateikiama adresu <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-17-2018-INIT/lt/pdf>.

²⁶ Tarybos dok. 14535/18, p. 7, pateikiama adresu <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14535-2018-INIT/lt/pdf>.

2018 m. lapkričio 30 d. išvadose dėl Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos Nr. 16/2018 „ES teisės aktų *ex post* peržiūra: tinkamai nustatyta, tačiau neišbaigta sistema“²⁷ Taryba *pabrėžė* „Tarpinstitucinio susitarimo dėl geresnės teisėkūros <...>, jo atitinkamų tikslų – pavyzdžiui, teisėkūros dėmesio sritims, kuriose sukuriamą didžiausia pridėtinę vertę Europos piliečiams, Sąjungos teisės aktų paprastinimo ir pernelyg didelio reguliavimo vengimo tikslų – ir principų, pavyzdžiui, *subsidiarumo, proporcingumo, teisinio tikrumo ir skaidrumo principų, svarbą*“.

Pagal prie Sutarčių pridėto Protokolo Nr. 2 4 straipsnį Taryba nacionaliniams parlamentams perduoda visus valstybių narių grupės, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, Europos Centrinio Banko ar Europos investicijų banko pateiktus teisėkūros procedūra priimamų aktų projektus (ir iš dalies pakeistus projektus). Be to, pagal Protokolo Nr. 2 6 straipsnį Tarybos pirmininkas nacionalinių parlamentų nuomones dėl valstybių narių grupės pateikto teisėkūros procedūra priimamo akto projekto perduoda pasiūlymą pateikusių valstybių narių vyriausybėms. Analogiškai, Tarybos pirmininkas atitinkamai institucijai ar įstaigai perduoda nacionalinių parlamentų nuomones dėl Teisingumo Teismo, Europos Centrinio Banko ar Europos investicijų banko pateiktų teisėkūros procedūra priimamų aktų projektų.

2018 m. balandžio mėn. Taryba nacionaliniams parlamentams perdavė Europos Sąjungos Teisingumo Teismo prašymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo pagal SESV 281 straipsnį iš dalies keičiamas Protokolas Nr. 3 dėl Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto²⁸. 2018 m. spalio mėn. Taryba nacionaliniams parlamentams perdavė Europos investicijų banko prašymą jai iš dalies pakeisti Europos investicijų banko statutą, remiantis specialia teisėkūros procedūra, nustatyta SESV 308 straipsnyje²⁹.

Taryba ne tik laikosi Sutartyje nustatytų įpareigojimų, bet ir informuoja valstybes nares apie nacionalinių parlamentų nuomones dėl Komisijos pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų. 2018 m. Tarybos generalinis sekretoriatas delegacijoms išplatino 36 pagrįstas nuomones, gautas pagal Protokolą Nr. 2, ir 200 nuomonių, pateiktų palaikant politinį dialogą³⁰.

2.4. Regionų komitetas³¹

2018 m. Subsidiarumo, proporcingumo ir veikimo mažiau, bet efektyviau darbo grupėje³² Europos regionų komiteto (toliau – Komitetas) delegacija pabrėžė vietos ir regioninių valdžios institucijų svarbą stebint, ar laikomasi subsidiarumo ir proporcingumo principų, taip pat visoje Europoje priimant sprendimus.

²⁷ Tarybos dok. 14137/18, 3 punktas, pateikiama adresu <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14137-2018-INIT/lt/pdf>.

²⁸ Tarybos dok. 7586/18, tarpinstitucinė byla 2018/0900 (COD), pateikiama adresu <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7586-2018-INIT/lt/pdf>.

²⁹ Tarybos dok. 13166/18, tarpinstitucinė byla 2018/0811(CNS), pateikiama adresu <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13166-2018-INIT/lt/pdf>.

³⁰ Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos užregistruotų pagrįstų nuomonių skaičius skiriasi, nes ne visos institucijos gavo visas pagrįstas nuomones arba institucijos gautas pagrįstas nuomones skaičiuoja skirtingai. Taip pat žr. 45 išnašą.

³¹ Išsamesnis su subsidiarumu susijusios veiklos aprašymas pateikiamas Regionų komiteto parengtoje metinėje 2018 m. subsidiarumo ataskaitoje, kuri, priimta Regionų komiteto biuro, pateikiama adresu <http://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/Pages/default.aspx>.

³² Dėl šios darbo grupės veiklos taip pat žr. 2.1 skirsnį.

Komiteto nuomone, Darbo grupės atliktas darbas padėjo iš esmės pakeisti požiūrį į subsidiarumą ir proporcingumą Europos Sąjungoje, taip pat atkreipti dėmesį į būtinybę vadovautis nauju požiūriu į Europos Sąjungos politikos formavimą. Pasibaigus Darbo grupės įgaliojimams, Komitetas keletą kartų, visų pirma 2018 m. rugsėjo 14 d. Biuro deklaracijoje³³, išreiškė įsipareigojimą vadovautis šiuo nauju požiūriu, pavadintu „Aktyvus subsidiarumas – naujas darbo metodas“. Komitetas taip pat ėmėsi konkrečių priemonių ir veiksmų, siekdamas šiuo aktyvaus subsidiarumo požiūriu vadovautis vykdant konsultacinę ir politinę veiklą.

Vienas iš svarbesnių šių pastangų pavyzdžių yra bandomasis projektas, skirtas regioninių centrų tinklui Europos Sąjungos teisės aktų įgyvendinimui įvertinti³⁴. Įgyvendinti tokį projektą buvo viena iš Darbo grupės galutinėje ataskaitoje pateiktų rekomendacijų, kurią Komiteto biuras patvirtino 2018 m. spalio 8 d. Jo pagrindinis tikslas – nukreipti vietos ir regionų lygmenimis sukaupią patirtį Europos Sąjungos politikos įgyvendinimo srityje, siekiant didinti Sąjungos teisės aktų pridėtinę vertę. Bandomasis etapas turėtų trukti dvejus metus, jame dalyvaus 20 regionų, o politiniu lygmeniu jis pradėtas 2019 m. kovo 14–15 d. Bukarešte vykusiame aštuntajame Europos regionų ir miestų vadovų aukščiausiojo lygio susitikime.

2018 m. Komitetas taip pat įgyvendino subsidiarumo darbo programą, kuri yra pagrindinė subsidiarumo stebėsenos priemonė. Iš pradžių, remiantis Komisijos 2018 m. darbo programa, buvo atrinktos penkios prioritetinės iniciatyvos ir penkios papildomos iniciatyvos. Vis dėlto dėl Komiteto delegacijos Darbo grupėje atliekamo darbo 2018 m. pirmąjį pusmetį buvo sustabdyta įprasta Komiteto vykdoma subsidiarumo stebėsenos veikla. Įgyvendinant patikslintą 2018 m. antrojo pusmečio subsidiarumo darbo programą³⁵ buvo vykdoma dviejų iš penkių iš pradžių atrinktų prioritetinių iniciatyvų stebėseną.

Be to, remdamasis savo darbo tvarkos taisyklėmis, Komitetas vertino, ar pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, dėl kurių jis teikia nuomones, atitinka subsidiarumo ir proporcingumo principus³⁶. 2018 m. jis priėmė 78 nuomones, iš kurių 40 buvo susijusios su pasiūlymais dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, 35 buvo pateiktas atitikties subsidiarumo principui vertinimas, o 33 – atitikties proporcingumo principui vertinimas.

Antrąjį 2018 m. pusmetį Subsidiarumo ekspertų grupė, siekdama padėti pranešėjams atlikti savo darbą, surengė dvi konsultacijas dėl prioritetinių iniciatyvų, įtrauktų į subsidiarumo darbo programą.

Pirmoji prioritetinė iniciatyva, įtraukta į 2018 m. antrojo pusmečio subsidiarumo darbo programą, buvo socialinio teisingumo dokumentų rinkinys³⁷. Subsidiarumo iniciatyvinė grupė pabrėžė, kad daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama 2018 m. kovo 13 d. paskelbtoms teisėkūros iniciatyvoms, susijusioms su Europos darbo institucijos įsteigimu³⁸. Todėl dėl pasiūlymo dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl Europos darbo institucijos įsteigimo buvo konsultuotasi

³³ Biuro deklaracija dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų įgyvendinimo, COR-2018-03130-00-02-DECL-TRA.

³⁴ Subsidiarumo darbo grupės tolesni veiksmai. Bandomasis projektas, skirtas regioninių centrų tinklui ES teisės aktų įgyvendinimui įvertinti, COR-2018-03132-05-00-NB-TRA.

³⁵ COR-2018-01703-09-00-NB-TRA.

³⁶ Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnio 2 dalis, OL L 65, 2014 3 5, p. 41.

³⁷ COM(2018) 131 ir COM(2018) 132.

³⁸ COM(2018) 131.

su Subsidiarumo ekspertų grupe, ir dauguma ekspertų išreiškė susirūpinimą dėl subsidiarumo principo taikymo, tačiau nemanė, kad šiuo pasiūlymu akivaizdžiai pažeidžiamas šis principas.

Pagrindinis pateiktuose atsiliepimuose pabrėžtas klausimas yra tai, ar masto ir poveikio požiūriu naujoji Europos darbo institucija iš tikrųjų yra geresnė alternatyva tvirtesnio nacionalinių valdžios institucijų tarpusavio bendradarbiavimo mechanizmui. Komiteto nuomonėje padaryta išvada, kad „visais Europos darbo institucijos kūrimo etapais būtina visapusiškai laikytis subsidiarumo principo ir atsižvelgti į visus nacionalinius įgaliojimus darbo ir socialinės politikos klausimais“, kartu pažymint, kad steigiant Europos darbo instituciją turi būti paisoma įvairių darbo rinkos modelių ir prioritetų, kuriuos gali taikyti valstybės narės.

Antroji prioritetinė iniciatyva, įtraukta į 2018 m. antrojo pusmečio subsidiarumo darbo programą, buvo daugiamečių finansinė programa. Iš viso šio pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų rinkinio susirūpinimas buvo pareikštas dėl vienintelio pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Sąjungos biudžeto apsaugos esant visuotinių teisinės valstybės principo taikymo valstybėse narėse trūkumų³⁹. Šiuo atveju buvo pabrėžta, kad neatliktas poveikio vertinimas ir kad, atsižvelgiant į šio pasiūlymo svarbą ir visiškai naują turinį, tai turėtų būti laikoma esminiu procedūriniu trūkumu. Regionų komiteto nuomonėje palankiai vertinamas Komisijos ketinimas sukurti tris naujus nuosavus išteklius, tačiau apgailestaujama, kad „Komisija savo pasiūlyme dėl naujų nuosavų išteklių nustatymo nepakankamai išnagrinėjo, ar laikomasi subsidiarumo principo, ir neįvertino galimo pasiūlymo poveikio regionų ir vietos valdžios institucijoms“. Komisija atsakė, kad, nustatant naujus išteklius, sumažėtų bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis grindžiami valstybių narių įnašai ir kad bendros Europos Sąjungos ir valstybių narių mokesčių, pavyzdžiui, pridėtinės vertės mokesčio, bazės principas grindžiamas nusistovėjusia praktika.

Be Subsidiarumo ekspertų grupės indėlio atrenkant ir nagrinėjant 2018 m. antrojo pusmečio subsidiarumo darbo programos prioritetines iniciatyvas, su ja taip pat buvo konsultuojamasi siekiant palengvinti Subsidiarumo, proporcingumo ir veikimo mažiau, bet efektyviau darbo grupės atliekamą darbą. Su šiais ekspertais buvo konsultuojamasi dėl pirmosios (a) Darbo grupei pavestos užduoties, t. y. subsidiarumo vertinimo lentelės, o šių konsultacijų rezultatai buvo įtraukti į Komiteto narių pastabas, pateiktas 2018 m. kovo 15 d. vykusio trečiojo Darbo grupės posėdžio metu.

Subsidiarumo iniciatyvinė grupė, kuri padeda Komiteto delegacijai Darbo grupėje atlikti savo darbą, 2018 m. surengė penkis posėdžius, t. y. daugiau negu ankstesniais metais. 2018 m. gegužės 28 d. Komitete buvo surengtas Darbo grupės klausymas, kuriuo buvo siekiama jai padėti atlikti savo darbą. Per šį klausymą suinteresuotieji subjektai galėjo tiesiogiai Darbo grupei išsakyti susirūpinimą keliančius klausimus ir pasiūlymus, o jo metu sukaupta informacija buvo remiamasi rengiant Darbo grupės galutinę ataskaitą.

Subsidiarumo stebėsenos tinklas⁴⁰ ir toliau buvo svarbi Komiteto veiklos subsidiarumo stebėsenos srityje priemonė. Palyginti su 2017 m., šio tinklo sudėtis beveik nepasikeitė – iki

³⁹ COM(2018) 324.

⁴⁰ <http://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/thesmn/Pages/default.aspx>. Subsidiarumo stebėsenos tinklas buvo sukurtas 2007 m. balandžio mėn., siekiant palengvinti vietos ir regioninių valdžios institucijų ir Sąjungos lygmeniu veikiančių institucijų keitimąsi informacija apie įvairius dokumentus, taip pat Komisijos teikiamus pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų ir politinius pasiūlymus. Tai – prieigos vieta, suteikianti galimybę visiems tinklo partneriams net tik gauti informaciją, bet ir pareikšti savo nuomonę.

2018 m. pabaigos partnerių skaičius padidėjo nuo 155 iki 156. 2018 m. prie jo prisijungė vienintelė nauja partnerė – Majos savivaldybė (Portugalija).

2018 m. toliau didėjo veiklos Subsidiarumo stebėsenos tinklo platformoje REGPEX⁴¹ mastas. Vis dažniau naudojamosi šia Subsidiarumo stebėsenos tinklo dalimi, prie kurios gali prisijungti teisėkūros įgaliojimus turintys regionų parlamentai ir vyriausybės, – 2018 m. joje buvo pateiktos 95 pozicijos. Palyginti su ankstesniais metais, pozicijų pateikta gerokai daugiau: 2017 m. buvo pateiktos 66, o 2016 m. – 28 pozicijos; tai galėtų reikšti, kad Europos Sąjungoje didėja politinė subsidiarumo ir proporcingumo svarba. Platformos REGPEX partneriai daugiausia atsiliepimų pateikė dėl pasiūlymo dėl Direktyvos dėl žmoniems vartoti skirto vandens kokybės⁴² ir dėl pasiūlymo dėl Sprendimo dėl Sąjungos civilinės saugos mechanizmo⁴³. Dėl šių abiejų pasiūlymų pateikta po šešias pozicijas.

2.5. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas

2018 m. Teisingumo Teismas priėmė vieną sprendimą dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų laikymosi Sąjungos teisės aktų leidėjo institucijoje. Jis patvirtino, kad buvo laikomasi šių principų. 2018 m. lapkričio 22 d. Sprendime *Swedish Match AB*⁴⁴ (byla C-151/17) Teisingumo Teismas patvirtino Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/40/ES dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų, reglamentuojančių tabako ir susijusių gaminių gamybą, pateikimą ir pardavimą, suderinimo galiojimą atsižvelgiant į šiuos principus.

Kalbant apie proporcingumo principą, šiame prejudiciniame sprendime patvirtinta, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas, remdamasis mokslo tyrimais ir pasinaudodamas turima didele diskrecija šioje srityje, taip pat atsižvelgdamas į atsargumo principą, galėjo padaryti išvadą, kad, pateikiant rinkai oraliniam vartojimui skirtus tabako gaminius, gali kilti pavojus visuomenės sveikatai. Kiek tai susiję su draudimo pateikti rinkai oraliniam vartojimui skirtus tabako gaminius priemonės tinkamumu siekiant tikslo užtikrinti aukšto lygio visuomenės sveikatos apsaugą, Teisingumo Teismas laikėsi nuomonės, kad šia direktyva akivaizdžiai neviršijama tai, kas būtina siekiant tikslo užtikrinti aukšto lygio visuomenės sveikatos apsaugą.

Nagrinėdamas subsidiarumo principą Teisingumo Teismas pažymėjo, kad Direktyva 2014/40/ES siekiama dvejopo tikslo – sudaryti palankesnes sąlygas sklandžiam tabako gaminių vidaus rinkos veikimui, kartu užtikrinant aukšto lygio žmonių sveikatos apsaugą.

Atsižvelgdamas į šių dviejų tikslų tarpusavio priklausomybę, Sąjungos teisės aktų leidėjas galėjo teisėtai manyti, kad turi nustatyti oraliniam vartojimui skirtų tabako gaminių pateikimo Europos Sąjungos rinkai taisykles ir kad šį dvejopą tikslą geriausiai būtų galima pasiekti Sąjungos lygmeniu. Visų pirma, Teisingumo Teismas laikėsi nuomonės, kad net darant prielaidą, jog antrasis iš šių tikslų galėtų būti geriau pasiektas valstybių narių lygmeniu, šio tikslo siekimas

⁴¹ <http://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/regpex/Pages/default.aspx>. Ši platforma – tai Subsidiarumo stebėsenos tinklo dalis, skirta teisėkūros įgaliojimus turinčioms regioninėms asamblėjomis. Jos paskirtis yra padėti tinklo partneriams dalyvauti ankstyvajame Europos Sąjungos teisėkūros procedūros etape (išankstinio įspėjimo dėl subsidiarumo principo nesilaikymo mechanizmo taikymo laikotarpiu).

⁴² COM(2017) 753.

⁴³ COM(2017) 772.

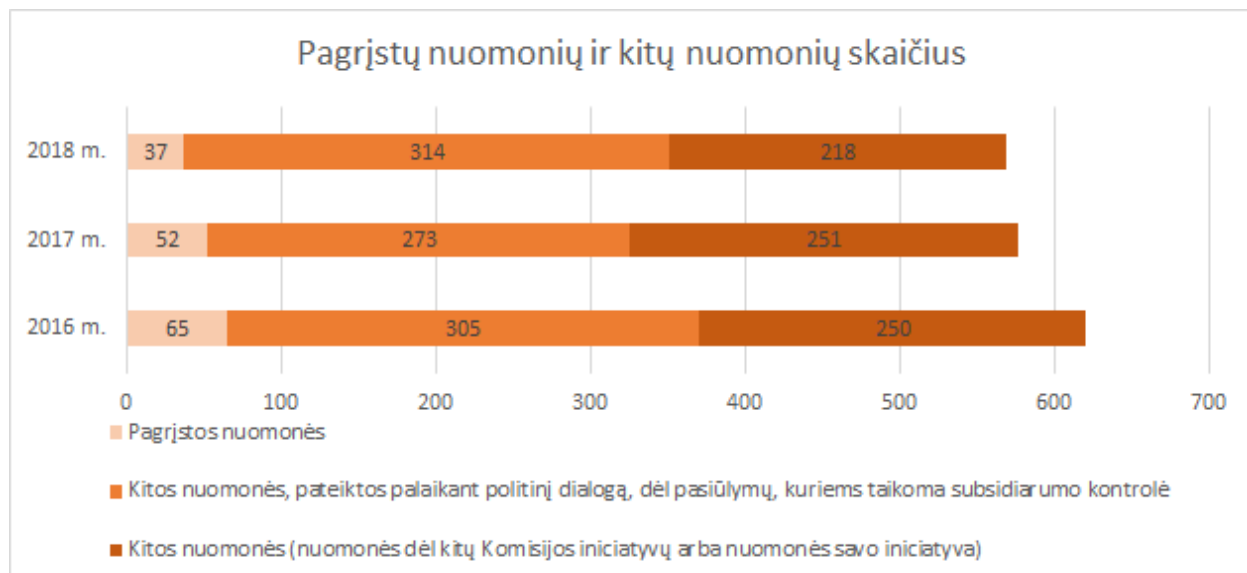
⁴⁴ 2018 m. lapkričio 22 d. Sprendimas *Swedish Match AB / Secretary of State for Health*, C-151/17, (Jungtinės Karalystės Aukštojo Teisingumo Teismo Karalienės suolo skyriaus (Administracinių bylų kolegijos) (*High Court of Justice (England & Wales)(Queen's Bench Division (Administrative Court))*) prašymas priimti prejudicinį sprendimą), EU:C:2018:938.

tokiu lygmeniu galėtų sustiprinti situacijas, kai tam tikros valstybės narės leidžia rinkai pateikti oraliniam vartojimui skirtus tabako gaminius, o kitos tai draudžia. Tai visiškai prieštarautų pirmajam Direktyvos 2014/40/ES tikslui gerinti tabako ir susijusių gaminių vidaus rinkos veikimą.

3. SUBSIDIARUMO KONTROLĖS MECHANIZMO TAIKYMAS NACIONALINIUOSE PARLAMENTUOSE

3.1. Apžvalga

2018 m. Komisija iš nacionalinių parlamentų gavo 37 **pagrįstas nuomones**⁴⁵ – gerokai mažiau negu 2016 m. (65) ir 2017 m. (52). Palyginti su praėjusiais metais, bendras 2018 m. gautų nuomonių skaičius beveik nepasikeitė (2017 m. buvo gautos 576 nuomonės, 2018 m. – 569 nuomonės). Tai reiškia, kad pagrįstų nuomonių dalis, palyginti su bendru gautų nuomonių skaičiumi, ir toliau mažėjo: 2016 m. ji siekė 10,5 proc., 2017 m. – 9 proc., o 2018 m. – 6,5 proc. Taip pat labai sumažėjo pagrįstų nuomonių dalis, palyginti su bendru nuomonių dėl Komisijos pasiūlymų, kuriems taikomas subsidiarumo kontrolės mechanizmas, skaičiumi: 2016 m. ji siekė 17,6 proc. (atitinkamai 65 ir 370 nuomonių), 2017 m. – 16 proc. (atitinkamai 52 ir 325 nuomonės), o 2018 m. – 10,5 proc. (atitinkamai 37 ir 351 nuomonė).

Trisdešimt septynios 2018 m. gautos pagrįstos nuomonės buvo susijusios su 22 skirtingais pasiūlymais arba dokumentų rinkiniais (žr. 1 priedą). Dėl nė vieno iš jų nepateikta daugiau kaip keturių pagrįstų nuomonių (nuo penkių iki septynių balsų). Taigi padėtis kitokia negu 2016 m., kai dėl pasiūlymo peržiūrėti Darbuotojų komandiravimo direktyvą buvo pateikta 14 pagrįstų nuomonių ir buvo pradėta geltonosios kortelės procedūra, ir 2017 m., kai dėl pasiūlymo dėl elektros energijos vidaus rinkos buvo pateikta 11 pagrįstų nuomonių, tačiau ši procedūra nebuvo pradėta. Daugiausia pagrįstų nuomonių pateikta dėl pasiūlymo dėl Geriamojo vandens direktyvos peržiūros, pasiūlymo dėl skaitmeninės veiklos Sąjungoje apmokestinimo ir dėl

⁴⁵ Šis skaičius reiškia bendrą nuomonių, gautų iš parlamento rūmų pagal prie Sutarčių pridėtą Protokolą Nr. 2, skaičių. Pagrįsta nuomonė, susijusi su daugiau kaip vienu Komisijos pasiūlymu, statistikos tikslais skaičiuojama kaip viena pagrįsta nuomonė, o nustatant, ar pasiekta riba, kai dėl Komisijos pasiūlymo reikia pradėti geltonosios ir (arba) oranžinės kortelės procedūrą, tokia pagrįsta nuomonė kiekvienam pasiūlymui, dėl kurio ji pateikta, skaičiuojama kaip viena pagrįsta nuomonė. Europos Parlamentas, priešingai, skaičiuoja visas dėl atitinkamų pasiūlymų pateiktas nuomones.

pasiūlymo dėl supaprastinimo priemonių transeuropinio transporto tinklo įgyvendinimui paspartinti. Dėl kiekvieno iš šių pasiūlymų pateikta po keturias pagrįstas nuomones. Jos išsamiau apibūdinamos 3.2 skirsnyje.

Nors nacionalinių parlamentų pateiktose pagrįstose nuomonėse paprastai abejojama veiksmy, kurių siūloma imtis Europos lygmeniu, pridėtine verte, palyginti su veiksmams, kurių būtų imamasi nacionaliniu, regionų ar vietos lygmeniu, taip pat verta pažymėti, kad Prancūzijos *Nacionalinės Asamblėjos* pateiktoje pagrįstoje nuomonėje dėl bendros žemės ūkio politikos strateginių planų⁴⁶ buvo prieštaraujama galimybei valstybėms narėms suteikti pernelyg daug įgaliojimų ir nustatyta, kad tokia politika būtų veiksmingiau įgyvendinama Sąjungos lygmeniu.

Sumažėjus bendram 2018 m. pateiktų pagrįstų nuomonių skaičiui, panašiai sumažėjo ir kiekvienų parlamento rūmų pateiktų pagrįstų nuomonių skaičius. 2018 m. pagrįstas nuomones pateikė 14 iš 41 parlamentų rūmų (2016 m. – 26 parlamento rūmai, o 2017 m. – 19 parlamento rūmų). Daugiausia pagrįstų nuomonių pateikė Švedijos Riksdagas. Vien šie parlamento rūmai pateikė 12 pagrįstų nuomonių, t. y. daugiau kaip trečdalį visų pagrįstų nuomonių. 2018 m. pagrįstas nuomones taip pat pateikė toliau abėcėlės tvarka pagal valstybių narių pavadinimus išvardyti parlamento rūmai: Čekijos Atstovų Rūmai (4), Čekijos Senatas (1), Danijos Folketingas (2), Airijos Atstovų Rūmai ir Airijos Senatas (4)⁴⁷, Vokietijos Bundestagas (2), Prancūzijos Nacionalinė Asamblėja (1), Prancūzijos Senatas (2), Italijos Respublikos Senatas (1), Maltos Atstovų Rūmai (1), Nyderlandų Antrieji Rūmai (1), Austrijos Bundesratas (3) ir Jungtinės Karalystės Bendruomenių Rūmai (2) bei Jungtinės Karalystės Lordų Rūmai (1).

3.2. Pagrindiniai atvejai

Šiame skirsnyje pristatomi trys atskiri pasiūlymai ir (arba) dokumentų rinkiniai, dėl kurių 2018 m. buvo gauta daugiausia pagrįstų nuomonių (po keturias).

- *Pasiūlymas dėl Geriamojo vandens direktyvos peržiūros*

2018 m. vasario 1 d. Komisija pateikė pasiūlymą dėl Direktyvos dėl žmonėms vartoti skirto vandens kokybės išdėstymo nauja redakcija⁴⁸. Dėl šio pasiūlymo pateiktos keturios pagrįstos nuomonės⁴⁹.

Austrijos Bundesratas išreiškė abejonių dėl siūlomų nuostatų, susijusių su pavojaus vertinimu ir visuomenei teikiama informacija, naudos, taip pat dėl nuostatų, susijusių su teise kreiptis į teismą, suderinamumo su Austrijos teisės sistema. Airijos Atstovų Rūmai ir Airijos Senatas nustatė, kad šiuo pasiūlymu pernelyg ribojamos galimybės priimti nacionalinius sprendimus ir neatsižvelgiama į esamas nacionaliniu lygmeniu taikomas priemones, taip pat į vietos ir regioninius aspektus. Jungtinės Karalystės Bendruomenių Rūmai teigė, kad šiame

⁴⁶ COM(2018) 392.

⁴⁷ Airijos Atstovų Rūmai ir Airijos Senatas pateikė keturias bendras pagrįstas nuomones.

⁴⁸ COM(2017) 753.

⁴⁹ Pateikė Čekijos Atstovų Rūmai, Airijos Atstovų Rūmai ir Airijos Senatas, Austrijos Bundesratas ir Jungtinės Karalystės Bendruomenių Rūmai. Palaikant politinį dialogą Komisija taip pat gavo keturias nuomones, kurias pateikė Čekijos Senatas, Portugalijos Respublikos Asamblėja, Rumunijos Senatas ir Vokietijos Bundesratas. Visose šiose nuomonėse pritariama Sąjungos lygmeniu taikytinoms priemonėms, tačiau trijose iš jų (išskyrus Portugalijos Respublikos Asamblėjos pateiktą nuomonę) taip pat išreikštas tam tikras susirūpinimas dėl proporcingumo. Regioninių parlamentų pateiktose pozicijose (žr. 2.4 skirsnį) šis pasiūlymas iš esmės buvo vertinamas kritiškai.

pasiūlyme nepaaiškinama, kodėl labiau verta imtis veiksmų Europos lygmeniu, ir valstybėms narėms suteikiama pernelyg mažai veiksmų laisvės įgyvendinti naująsias nuostatas, visų pirma susijusias su reikalavimu viešose erdvėse užtikrinti prieigą prie geriamojo vandens. Čekijos Atstovų Rūmai laikėsi nuomonės, kad tikslus, susijusias su vandens kokybe ir laisva prieiga prie vandens viešose erdvėse, valstybės narės gali tinkamai pasiekti centriniu, regioniniu ir vietos lygmenimis.

Atsakydama į nacionalinių parlamentų išreikštą susirūpinimą dėl subsidarumo, Komisija pabrėžė, kad, teikdama pasiūlymą peržiūrėti Geriamojo vandens direktyvą, ji ėmėsi veiksmų dėl pirmosios sėkmingos Europos piliečių iniciatyvos „Right2Water“, taip pat dėl Europos Parlamento rezoliucijos, kurioje Komisija raginama, atsižvelgiant į pagrindinį šios Europos piliečių iniciatyvos tikslą, pateikti pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų⁵⁰. Ji taip pat vadovavosi Jungtinių Tautų darbotvarke iki 2030 m. Be to, atlikus Geriamojo vandens direktyvos vertinimą⁵¹, patvirtinta geriamojo vandens teisės aktų svarba Europos lygmeniu. Todėl Komisija teigė, kad šio pasiūlymo tikslą apsaugoti žmonių sveikatą, visoje Europoje piliečiams užtikrinant aukštos kokybės geriamąjį vandenį, būtų galima geriau pasiekti Europos lygmeniu. Komisija taip pat priminė, kad šiuo pasiūlymu valstybėms narėms, perkeltiant šią direktyvą į nacionalinę teisę ir ją įgyvendinant, suteikiama didelė veiksmų laisvė.

- *Pasiūlymai dėl direktyvų dėl skaitmeninės veiklos Sąjungoje apmokestinimo*

2018 m. kovo 21 d. Komisija priėmė pasiūlymą dėl Direktyvos, kuria nustatomos taisyklės, susijusios su įmonių reikšmingos skaitmeninės veiklavietės apmokestinimu⁵², ir pasiūlymą dėl Direktyvos dėl bendros skaitmeninių paslaugų mokesčio, kuriuo apmokestinamos pajamos, gaunamos teikiant tam tikras skaitmenines paslaugas, sistemos⁵³. Šios direktyvos įtrauktos į skaitmeninės ekonomikos apmokestinimo dokumentų rinkinį, jomis siekiama išspręsti problemas, kylančias dėl to, kad dabartinė pelno mokesčio sistema neatitinka naujų skaitmeninio sektoriaus ypatumų. Dėl šių dviejų pasiūlymų pateiktos keturios pagrįstos nuomonės⁵⁴. Ketveri pagrįstas nuomones pateikę parlamento rūmai teigė, kad apmokestinimas pirmiausia priskiriamas valstybių narių kompetencijos sričiai ir kad šių pasiūlymų tikslo būtų geriau siekti priimant tarptautiniu lygmeniu, visų pirma Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos, koordinuojamus nacionalinius sprendimus.

Savo atsakymuose Komisija pabrėžė, kad skaitmeninės veiklos apmokestinimui būdingas tarptautinis aspektas, nes jis įtvirtintas tarptautinėje mokesčių sistemoje ir susijęs su atvejais, kai skaitmeninė veikla vykdoma tarpvalstybiniu lygmeniu. Dėl nesuderintų nacionalinių veiksmų šioje srityje padėtis taptų sudėtinga, atsirastų bendrosios rinkos iškraipymų ir padidėtų dvigubo apmokestinimo rizika. Atsižvelgiant į tai, sprendimas imtis veiksmų Sąjungos lygmeniu, palyginti su skirtinga nacionaline politika, suteiktų pridėtinės vertės, nes sumažėtų įmonėms,

⁵⁰ 2015 m. rugsėjo 8 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos piliečių iniciatyvos „Right2Water“ tolesnių veiksmų, 2014/2239(INI), OL C 316, 2017 9 22, p. 99.

⁵¹ SWD(2016) 428 final.

⁵² COM(2018) 147.

⁵³ COM(2018) 148.

⁵⁴ Pateikė Danijos Folketingas, Airijos Atstovų Rūmai ir Airijos Senatas, Maltos Atstovų Rūmai ir Nyderlandų Antrieji Rūmai. Palaikant politinį dialogą Komisija taip pat gavo 5 nuomones, kurias pateikė Belgijos Atstovų Rūmai, Čekijos Senatas, Ispanijos Generaliniai Rūmai (2 nuomonės) ir Portugalijos Respublikos Asamblėja. Šiose nuomonėse iš esmės pritariama šiai iniciatyvai, tačiau pabrėžiama būtinybė gerai suderinti veiksmus, kurių imamasi Sąjungos lygmeniu, ir tarptautines derybas.

kurioms taikomos naujosios taisyklės, tenkanti reikalavimų laikymosi našta, o tarptautinei bendruomenei būtų duotas aiškus ženklas, kad Europos Sąjunga yra įsipareigojusi užtikrinti sąžiningą skaitmeninės ekonomikos apmokestinimą. Komisija, siekdama padėti surasti tarptautinį sprendimą, glaudžiai bendradarbiauja su Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija, tačiau tai užims nemažai laiko, o pasiūlymas dėl įmonių reikšmingos skaitmeninės veiklavietės apmokestinimo padėtų paskatinti tarptautines diskusijas.

- *Pasiūlymas dėl Reglamento dėl supaprastinimo priemonių transeuropinio transporto tinklo įgyvendinimui paspartinti*

2018 m. gegužės 27 d. Komisija priėmė pasiūlymą dėl Reglamento dėl supaprastinimo priemonių transeuropinio transporto tinklo įgyvendinimui paspartinti⁵⁵. Šiuo pasiūlymu siekiama padėti veiksmingai ir laiku įgyvendinti transeuropinio transporto tinklo pagrindinį tinklą ir reikalaujama, kad kiekviena valstybė narė paskirtų vieną kompetentingą leidimus išduodančią instituciją. Dėl šio pasiūlymo pateiktos keturios pagrįstos nuomonės⁵⁶.

Švedijos Riksdagas pritarė šio pasiūlymo tikslams, tačiau kritiškai įvertino siūlomą šio reglamento projekto taikymo sritį, į kurią bus įtrauktos visos transeuropinio transporto tinklo pagrindinio tinklo – jį sudaro nacionaliniai transporto tinklai, kuriems taikomos nacionalinės planavimo ir leidimų išdavimo procedūros, – infrastruktūros dalys. Riksdago nuomone, nebūtina griežtai kontroliuoti nacionalinių planavimo ir leidimų išdavimo procedūrų, taip pat nacionalinių institucijų, įskaitant vietas ir regionų savivaldos įstaigas, veikimo. Vokietijos Bundestagas taip pat pritarė šio pasiūlymo tikslams, tačiau laikėsi nuomonės, kad šiuos tikslus valstybės narės galėtų veiksmingiau pasiekti centriniu, regioniniu ar vietos lygmeniu ir kad valstybės narės neturėtų būti įpareigosios paskirti vienos kompetentingos institucijos. Jis taip pat kritiškai įvertino tai, kad, kaip priemonė, pasirinktas reglamentas, nes direktyva būtų buvę galima geriau atsižvelgti į konkrečias nacionalines aplinkybes. Čekijos Senatas laikėsi nuomonės, kad, taikant siūlomą bendrą integruotą procedūrą, neatsižvelgiama į atvejų, su kuriais susiduriama, sudėtingumą ir kad dabartinę padėtį būtų galima pagerinti valstybėms narėms tarpusavyje keičiantis gerąja patirtimi. Airijos Irachtas laikėsi nuomonės, kad šiuo pasiūlymu pernelyg apribojamos galimybės priimti nacionalinius sprendimus ir neatsižvelgiama į vietas ir regioninius aspektus.

Savo atsakymuose Komisija paaiškino, kad šis pasiūlymas susijęs su transeuropinio transporto tinklo pagrindiniu tinklu, kurio svarba tarpvalstybiniu ir visos Europos lygmenimis yra akivaizdi, ir kad tik sukurdamą visą šį pagrindinį tinklą Europos Sąjunga galės pasinaudoti visa šio tinklo teikiama nauda. Komisija sutiko, kad viena kompetentinga institucija turėtų būti paskiriama atsižvelgiant į nacionalines teisinės sistemas ir administracines struktūras, tačiau pabrėžė, kad, paskyrus šią vieną kompetentingą instituciją, procedūros turėtų tapti paprastesnės, veiksmingesnės ir skaidresnės. Komisija taip pat pabrėžė, kad kai kuriose valstybėse narėse šios leidimų išdavimo procedūros jau integruotos ir centralizuotos – jas atlieka viena kompetentinga visam procesui vadovaujanti įstaiga. Tuo paaiškinama, kodėl ji pasirinko ne direktyvą, o

⁵⁵ COM(2018) 277.

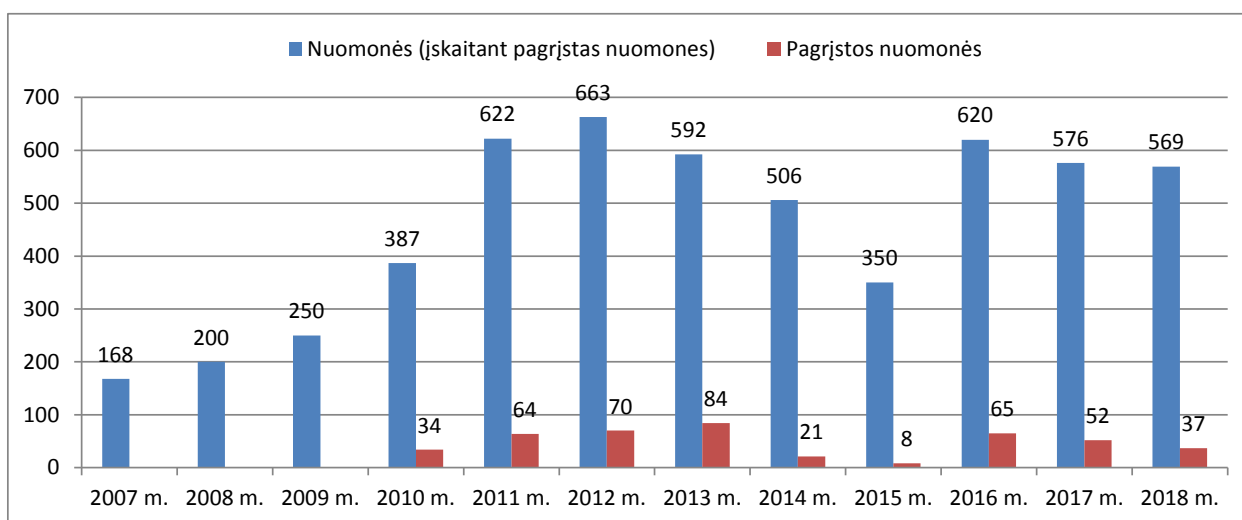
⁵⁶ Pateikė Čekijos Senatas, Airijos Atstovų Rūmai ir Airijos Senatas, Vokietijos Bundestagas ir Švedijos Riksdagas. Palaikant politinį dialogą Komisija taip pat gavo tris nuomones, kurias pateikė Vokietijos Bundesratas, Prancūzijos Nacionalinė Asamblėja ir Portugalijos Respublikos Asamblėja; pastaroji taip pat išreiškė tam tikrą susirūpinimą dėl siūlomų veiksmų proporcingumo.

reglamentą – tais atvejais, kai nacionalinė organizacija jau atitinka reikalavimus, nereikėtų priimti nacionalinių priemonių direktyvai į nacionalinę teisę perkelti.

4. POLITINIS DIALOGAS SU NACIONALINIAIS PARLAMENTAIS

Bendrosios pastabos dėl rašytinių nuomonių

2018 m. nacionaliniai parlamentai Komisijai pateikė 569 nuomones (įskaitant minėtas 37 pagrįstas nuomones). Palyginti su 2017 m., kai nacionaliniai parlamentai pateikė 576 nuomones, jų skaičius beveik nepasikeitė. Iš šių 569 nuomonių 351 nuomonė (62 proc.) buvo susijusi su Komisijos pasiūlymais, kuriems taikomas subsidiarumo kontrolės mechanizmas. Likusios 218 nuomonių (38 proc.) buvo pateiktos dėl su teisėkūra nesusijusių iniciatyvų, pavyzdžiui, dėl komunikatų, arba buvo savo iniciatyva pateiktos nuomonės. Iš šios gana didelės dalies matyti, kad nacionaliniai parlamentai domisi galimybėmis kuo ankstesniu sprendimų priėmimo proceso etapu suteikti Komisijai vertingą politinį indėlį.

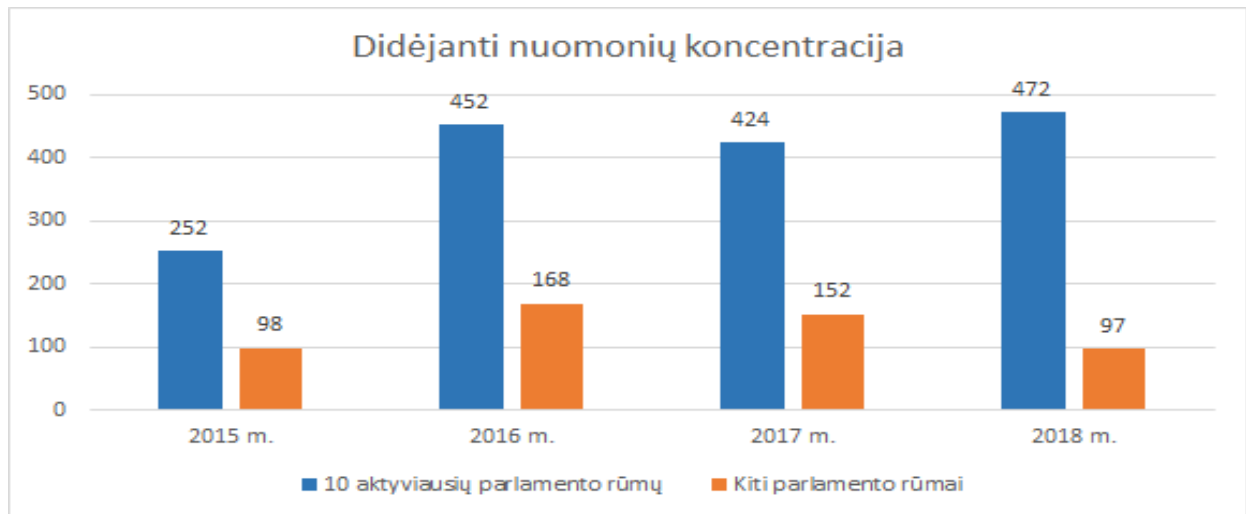
Dalyvavimas ir taikymo sritis

Netgi labiau negu ankstesniais metais įvairūs nacionaliniai parlamentai Komisijai pateikė po labai nevienodą skaičių nuomonių. Dešimt aktyviausių parlamento rūmų pateikė 472 nuomones, t. y. 83 proc. visų nuomonių (2017 m. – 74 proc., 2016 m. – 73 proc., 2015 m. – 72 proc.), o dešimt parlamento rūmų⁵⁷ nuomonių nepateikė (2017 m. – ketveri parlamento rūmai).

2018 m. daugiausia nuomonių pateikė Portugalijos Respublikos Asamblėja. Jos pateiktos 99 nuomonės sudarė daugiau kaip 17 proc. visų gautų nuomonių. Kiti devyni nacionaliniai parlamentai arba parlamento rūmai, 2017 m. pateikę daugiausia nuomonių, buvo Čekijos Senatas (81 nuomonė), Ispanijos Generaliniai Rūmai (53 nuomonės), Vokietijos Bundesratas (52 nuomonės), Rumunijos Deputatų Rūmai (48 nuomonės), Rumunijos Senatas (45 nuomonės), Čekijos Atstovų Rūmai (37 nuomonės), Prancūzijos Senatas (24 nuomonės), Italijos Respublikos

⁵⁷ Bulgarijos Nacionalinis Susirinkimas, Estijos Rygikogas, Graikijos Parlamentas, Kipro Atstovų Taryba, Latvijos Saeima, Liuksemburgo Deputatų Rūmai, Austrijos Nacionalratas, Slovėnijos Valstybės Taryba, Slovėnijos Valstybės Susirinkimas ir Suomijos Eduskunta.

Senatas (18 nuomonių) ir Švedijos Riksdagas (15 nuomonių). 2 priede pateikiama informacija apie tai, kiek nuomonių pateikė kiekvienis parlamento rūmai.

Pagrindinės nuomonių, pateiktų palaikant politinį dialogą, temos

2018 m., netgi labiau negu praėjusiais metais, nacionaliniai parlamentai nuomones teikė labai įvairiomis temomis. Nė vienai Komisijos iniciatyvai įvairūs nacionaliniai parlamentai neskyrė tiek dėmesio, kiek 2017 m. jo skyrė Švarios energijos dokumentų rinkiniui (dėl jo buvo pateiktos 62 nuomonės). Nacionaliniai parlamentai daugiausia dėmesio skyrė šešiems toliau išvardytiems dokumentų rinkiniams – dėl kiekvieno iš jų pateikta nuo 11 iki 15 nuomonių⁵⁸:

1. Ekonominės ir pinigų sąjungos sukūrimas (15 nuomonių);
2. Regionų vystymasis ir sanglaudos politika po 2020 m. (13 nuomonių);
3. Naujos galimybės vartotojams (11 nuomonių);
4. Bendra žemės ūkio politika po 2020 m. (11 nuomonių);
5. Europos darbo institucija ir galimybės naudotis socialine apsauga (11 nuomonių);
6. Mokymosi ateitis (11 nuomonių).

- 2021–2027 m. daugiamečių finansinė programa. Horizontalieji aspektai

Dėl 2018 m. gegužės 2 d. Komisijos priimtų pasiūlymų dėl 2021–2027 m. daugiamečių finansinės programos⁵⁹, t. y. dėl pasiūlymų dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos ir dėl Sąjungos biudžeto apsaugos esant visuotinių teisinės valstybės principo taikymo valstybėse narėse trūkumų, šešeri parlamento rūmai⁶⁰ tiesiogiai pateikė aštuonias nuomones, įskaitant vieną pagrįstą nuomonę⁶¹. Gegužės mėn. pabaigoje ir birželio mėn. šie pasiūlymai buvo papildyti keliais konkrečioms sektoriams skirtais pasiūlymais arba dokumentų rinkiniais dėl programų,

⁵⁸ Dėl nė vieno atskiro Komisijos dokumento nepateikta daugiau kaip dešimt nuomonių. 3 priede išvardyti dokumentai, dėl kurių pateikta po daugiau kaip septynias nuomones.

⁵⁹ COM(2018) 321, COM(2018) 322, COM(2018) 323, COM(2018) 324, COM(2018) 325, COM(2018) 326, COM(2018) 327 ir COM(2018) 328, 2018 m. gegužės 2 d.

⁶⁰ Čekijos Atstovų Rūmai, Čekijos Senatas (trys nuomonės), Vokietijos Bundesratas, Portugalijos Respublikos Asamblėja, Rumunijos Deputatų Rūmai, Švedijos Riksdagas.

⁶¹ Pateikė Švedijos Riksdagas dėl pasiūlymų COM(2018) 325 ir COM(2018) 327 (nuosavi ištekliai).

skirtų Europos Sąjungos politikai paremti ir įgyvendinti⁶², iš jų nacionaliniai parlamentai daugiausia dėmesio skyrė pasiūlymams dėl regionų vystymosi ir sanglaudos (13 nuomonių) ir dėl žemės ūkio (11 nuomonių) (žr. toliau).

Aštuoniose nuomonėse, tiesiogiai susijusiose su gegužės 2 d. dokumentų rinkiniu, iš esmės pritariama tam tikroms šių pasiūlymų dalims, pavyzdžiui, dėl biudžeto struktūros supaprastinimo ir didesnio lankstumo valdant Europos Sąjungos fondus. Vis dėlto kai kuriose iš jų taip pat išreikšta abejonų dėl sumažinto finansavimo vadinamosioms tradicinėms politikos sritims, pavyzdžiui, žemės ūkiui ir sanglaudai, ir (arba) dėl siūlomos naujos nuosavų išteklių sistemos, ypač dėl nuosavų išteklių, susietų su bendra konsoliduotąja pelno mokesčio baze.

Savo atsakymuose Komisija paaiškino, kad jos pasiūlymuose daugiausia dėmesio skiriama naujiems prioritetams, dėl kurių susitarė Europos Sąjungos vadovai, ir sritims, kuriose Europos Sąjungos biudžetas suteikia daugiausia pridėtinės vertės, o pasiūlymas šiek tiek sumažinti žemės ūkio politikai ir sanglaudos politikai skiriamas lėšas neturėtų daryti neigiamo poveikio galimybėms pasiekti šių politikos sričių tikslus. Ji taip pat pabrėžė, kad naujų nuosavų išteklių krepšelis bus labiau tiesiogiai susietas su atitinkamomis Europos Sąjungos politikos sritimis, negu yra daugumos dabartinių pajamų šaltinių atveju, ir kad nustačius bendrą konsoliduotąją pelno mokesčio bazę sumažės iškraipymų, nes įmonėms bus sukurta sąžiningesnė ir labiau suderinta mokesčių aplinka, taip pat bus išvengta lenktynių dėl žemesnių standartų tokiose srityse kaip įmonių apmokestinimas valstybėse narėse ir svariai prisidedama prie kovos su mokesčių vengimu ir mokesčių bazės erozija.

- *Regionų vystymasis ir sanglaudos politika po 2020 m.*⁶³

2018 m. gegužės 31 d. Komisija priėmė pasiūlymų rinkinį, kuriuo siekiama mažinti įvairių Europos regionų ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos skirtumus. Pasiūlymais dėl naujosios sanglaudos politikos siekiama įgyvendinti pagrindinius Europos Sąjungos prioritetus, pavyzdžiui, mažinti nedarbą ir skatinti ekonominę ir socialinę plėtrą, siekiant didinti konkurencingumą ir konvergenciją. Jais taip pat siekiama užtikrinti, kad sanglaudos politikos finansavimas būtų naudingesnis tarpvalstybiniuose regionuose įgyvendinamoms investicijoms ir projektams, taip skatinant ekonomikos augimą pasienio regionuose.

2018 m. septyneri parlamento rūmai⁶⁴ pateikė trylika nuomonių, įskaitant vieną pagrįstą nuomonę⁶⁵. Jose iš esmės pritariama šio dokumentų rinkinio tikslams ir palankiai vertinamos

⁶² Dėl regionų vystymosi ir sanglaudos (gegužės 29 d.); socialinių ir prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondų, programos „Erasmus“, programos „Kūrybiška Europa“, Teisingumo, teisių ir vertybių programos ir Kovos su sukčiavimu programos (gegužės 30 d.); Europos investicijų stabilizavimo priemonės, reformų rėmimo programos ir kovos su klastojimu (gegužės 31 d.); bendros žemės ūkio politikos, Aplinkos ir klimato politikos programos (programos LIFE) ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo (birželio 1 d.); programos „InvestEU“, Europos infrastruktūros tinklų priemonės, Skaitmeninės Europos programos ir Kosmoso programos (birželio 6 d.); mokslinių tyrimų ir inovacijų (programos „Europos horizontas“, ITER ir Euratomo) ir Bendrosios rinkos programos (birželio 7 d.); mokesčių ir muitų (birželio 8 d.); Europos solidarumo korpuso (birželio 11 d.); Prieglobsčio ir migracijos fondo, muitinio tikrinimo įrangos, sienų valdymo ir vizų (birželio 12 d.); Europos gynybos fondo, Vidaus saugumo fondo, branduolinės saugos ir eksploatavimo nutraukimo paramos (birželio 13 d.); Kaimynystės, vystymosi ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonės, pasirengimo narystei pagalbos ir užjūrio šalių ir teritorijų (birželio 14 d.).

⁶³ COM(2018) 372, COM(2018) 373, COM(2018) 374 ir COM(2018) 375, 2018 m. gegužės 29 d.

supaprastintos procedūros (kai kurie parlamento rūmai pageidavo dar labiau supaprastinti reikalavimus), taip pat regionų suskirstymas į tris kategorijas pagal jų vystymąsi, tačiau atmetamas pasiūlymas sumažinti sanglaudos politikos finansavimą, visų pirma skiriamą Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui (INTERREG) pasiekti. Keletas parlamento rūmų išreiškė susirūpinimą dėl to, kad siekiant tam tikrų politikos tikslų parama dideliu mastu telkiama pagal temas, ir (arba) paragino suteikti valstybėms narėms daugiau lankstumo. Kai kuriems parlamento rūmams kilo abejonių dėl teisinių kliūčių šalinimo mechanizmo ir (arba) dėl to, kad vėl pradedama taikyti dvejų metų asignavimų panaikinimo terminą (taisyklę „n + 2“).

Savo atsakymuose Komisija pabrėžė, kad, atsižvelgiant į įvairias aplinkybes, pavyzdžiui, į „Brexit’ą“, taip pat į būtinybę skirti paramą naujiems prioritetams, reikia pakoreguoti sanglaudos politikos biudžetą, taip pat Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui (INTERREG) skirtą asignavimą. Vis dėlto siūloma sanglaudos politika finansavimo apimties požiūriu vis tiek bus svarbiausia Sąjungos politikos sritis ir bus toliau įgyvendinama visuose regionuose.

Komisija atkreipė dėmesį į tai, kad, paramą sutelkiant pagal temas, sanglaudos politikos ištekliai nebus paskirstomi pernelyg plačiai ir kad didesnio paramos sutelkimo reikalavimai, taikomi siekiant tam tikrų politikos tikslų, neatsiejami nuo didesnio lankstumo valstybėms narėms suteikimo. Tai apima galimybę nustatyti reikalavimus nacionaliniu lygmeniu, atsižvelgiant į valstybių narių regionų poreikius ir galimybes. Ji pabrėžė, kad, laipsniškai vėl pradedant taikyti taisyklę „n + 2“ ir kartu įgyvendinant daugiau kaip 80 siūlomų supaprastinimų, įskaitant ne tokius griežtus ir strategiškesnius programavimo ir ataskaitų teikimo reikalavimus ir žemesnį išankstinio finansavimo lygį, bus galima sparčiau įgyvendinti programą INTERREG.

Komisija taip pat paaiškino, kad siūlomo teisinių kliūčių šalinimo mechanizmo tikslas yra ne kištis į valstybių narių teisėkūros kompetencijos sritį ar valstybėms narėms, kuriose veikia palyginti veiksmingi mechanizmai, nustatyti naujus įpareigojimus, o padėti tokių mechanizmų neturinčioms valstybėms narėms šalinti teisines kliūtis ir sudaryti sąlygas pasienio regionų subjektams plėtoti bendrus projektus.

- *Bendra žemės ūkio politika po 2020 m.*⁶⁶

2018 m. birželio 1 d. Komisija pristatė trijų pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų dėl bendros žemės ūkio politikos po 2020 m. rinkinį. Juo siekiama užtikrinti, kad ši politika labiau padėtų spręsti dabartinius ir būsimus uždavinius, pavyzdžiui, kovoti su klimato kaita arba užtikrinti kartų atsinaujinimą, kartu toliau padedant Europos ūkininkams kurti tvarų ir konkurencingą žemės ūkio sektorių. Siekdama supaprastinti ir modernizuoti bendrą žemės ūkio politiką, Komisija taip pat pasiūlė, remiantis strateginiais planais, suteikti valstybėms narėms daugiau lankstumo nustatyti intervencinių veiksmų aspektus.

Dėl šio dokumentų rinkinio dešimt parlamento rūmų⁶⁷ pateikė vienuolika nuomonių, įskaitant vieną pagrįstą nuomonę⁶⁸. Dauguma parlamento rūmų palankiai įvertino tai, kad kitu

⁶⁴ Čekijos Senatas (dvi nuomonės), Vokietijos Bundesratas (trys nuomonės), Ispanijos Generaliniai Rūmai, Italijos Respublikos Senatas, Portugalijos Respublikos Asamblėja (keturios nuomonės), Rumunijos Senatas, Švedijos Riksdagas.

⁶⁵ Pateikė Švedijos Riksdagas dėl pasiūlymo COM(2018) 373.

⁶⁶ COM(2018) 392, COM(2018) 393 ir COM(2018) 394, 2018 m. birželio 1 d.

⁶⁷ Čekijos Senatas, Vokietijos Bundesratas, Ispanijos Generaliniai Rūmai, Prancūzijos Nacionalinė Asamblėja, Kroatijos Respublikos Susirinkimas, Airijos Atstovų Rūmai ir Airijos Senatas, Italijos Deputatų Rūmai, Lenkijos Seimas, Portugalijos Respublikos Asamblėja (dvi nuomonės), Rumunijos Senatas.

programavimo laikotarpiu bus išlaikyta dabartinė bendros žemės ūkio politikos struktūra, kurią sudaro dvi kryptys, ir siūlomi jos tikslai. Vis dėlto jie taip pat pabrėžė būtinybę šiai politikos sričiai skirti pakankamai finansinių išteklių. Kai kurie parlamento rūmai nepritarė pasiūlymams sumažinti kaimo plėtros politikos finansavimą ir (arba) nustatyti neviršytiną tiesioginių išmokų ribą ir proporcingai jas mažinti. Jie laikosi nuomonės, kad valstybės narės turėtų turėti galimybę, atsižvelgdamos į konkrečias savo sąlygas, nuspręsti, ar nustatyti šias priemones. Be to, vieni parlamento rūmai paprieštaravo pasiūlymui valstybėms narėms suteikti pernelyg daug įgaliojimų, kurie būtų geriau vykdomi Europos Sąjungos lygmeniu⁶⁹.

Savo atsakymuose Komisija, atkreipdama dėmesį į Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos ir į būtinybę įgyvendinti esamus ir naujus politinius prioritetus, paaiškino, kad šiomis biudžetui sudėtingomis aplinkybėmis jos pasiūlymas 2021–2027 m. bendrai žemės ūkio politikai skirti 365 mlrd. EUR yra aiškus ženklas, kad ji ketina toliau remti ūkininkavimo Europos Sąjungoje ir jos kaimo vietovių ateitį. Ji pabrėžė, kad tiesioginės išmokos sumažės tik nežymiai, ir tai, kad buvo pasiūlyta kaimo plėtros srityje perskirstyti Europos Sąjungos ir valstybių narių paramą, įskaitant galimybę padidinti valstybių narių įnašus, kad būtų galima išlaikyti tinkamą paramos kaimo vietovėms lygį.

Komisija taip pat paaiškino, kad, valstybėms narėms suteikiant daugiau lankstumo nustatyti intervencinių veiksmų aspektus atsižvelgiant į savo poreikius, jos turės daugiau galimybių tiksliau nukreipti veiksmus ir supaprastinti reikalavimus. Komisija pabrėžė, kad jos pasiūlymais siekiama užtikrinti, kad bendra žemės ūkio politika atitiktų savo paskirtį, remiantis politikos sistemos modernizavimu ir supaprastinimu, teisingesniu ir tikslingesniu tiesioginių išmokų paskirstymu ir platesnio užmojo klimato ir aplinkos sričių tikslais ir veiksmis, kuriais siekiama skatinti ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą kaimo vietovėse, kartu padedant įgyvendinti kitų sričių politiką ir tarptautinius Europos Sąjungos įsipareigojimus (pvz., Paryžiaus klimato susitarimą ir Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslus).

- *Ekonominės ir pinigų sąjungos sukūrimas*⁷⁰

2017 m. gruodžio 6 d. Komisija, siekdama iki 2025 m. padidinti vienybę, veiksmingumą ir demokratinę atskaitomybę Europos ekonominėje ir pinigų sąjungoje, paskelbė Europos ekonominės ir pinigų sąjungos stiprinimo veiksmų gaires.

Jas sudaro keturios pagrindinės iniciatyvos:

- 1) pasiūlymas įsteigti Europos valiutos fondą, kuris būtų įtvirtintas Sąjungos teisinėje sistemoje ir pagrįstas įdiegta Europos stabilumo mechanizmo struktūra;
- 2) pasiūlymas į Sąjungos teisinę sistemą įtraukti esmines Sutarties dėl stabilumo, koordinavimo ir valdysenos ekonominėje ir pinigų sąjungoje nuostatas, atsižvelgiant į Stabilumo ir augimo pakte įtvirtintą atitinkamo lankstumo principą;
- 3) komunikatas dėl naujų biudžeto priemonių Sąjungos sistemoje euro zonos stabilumui užtikrinti;

⁶⁸ Pateikė Prancūzijos Nacionalinė Asamblėja dėl pasiūlymo COM(2018) 392.

⁶⁹ Dėl šios pagrįstos nuomonės, kurią pateikė Prancūzijos Nacionalinė Asamblėja, taip pat žr. 3.1 skyrių.

⁷⁰ COM(2017) 821, COM(2017) 822, COM(2017) 823, COM(2017) 824, COM(2017) 825, COM(2017) 826 ir COM(2017) 827, 2017 m. gruodžio 6 d.

- 4) komunikatas, kuriame išdėstomos galimos Europos ekonomikos ir finansų ministro, kuris galėtų būti Komisijos pirmininko pavaduotojas ir Euro grupės pirmininkas, funkcijos, kaip numatyta pagal galiojančias Sutartis.

2018 m. dėl šio dokumentų rinkinio septyneri parlamento rūmai⁷¹ pateikė penkiolika nuomonių. Dauguma nacionalinių parlamentų sutarė, kad ekonominės ir pinigų sąjungos stabilumas yra vienas iš strateginių Sąjungos interesų, ir iš esmės pritarė šiam dokumentų rinkiniui, tačiau laikėsi nuomonės, kad kai kuriuos pasiūlymus reikia patikslinti. Dauguma parlamento rūmų palaikė pasiūlymą sukurti Europos ekonomikos ir finansų ministro pareigybę, tačiau išreiškė tam tikrą susirūpinimą dėl galimo Europos Sąjungos sutarčių pakeitimo, kuris yra būtinas šiai pareigybei sukurti. Kai kurie parlamento rūmai buvo susirūpinę dėl to, kad, stiprinant ekonominę ir pinigų sąjungą, valstybių narių įgaliojimai, ypač susiję su fiskaline sritimi ir bankų sektoriaus priežiūra, bus perduoti Europos Sąjungai.

Savo atsakymuose Komisija sutiko su tuo, kad keletą šio dokumentų rinkinio pasiūlymų dar reikia patikslinti. Visų pirma, keletas pasiūlymų, kaip nurodyta Komisijos komunikate „Naujos biudžeto priemonės Sąjungos sistemoje euro zonos stabilumui užtikrinti“, buvo rengiami kartu su Komisijos pasiūlymais dėl kitos daugiametės finansinės programos. Komisija palankiai įvertino nacionalinių parlamentų nuomonę, kad ekonominės ir pinigų sąjungos stabilumas yra vienas iš strateginių Europos Sąjungos interesų.

Komisija taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad kai kurie nacionaliniai parlamentai skeptiškai vertina sumanymą sukurti Europos ekonomikos ir finansų ministro pareigybę. Vis dėlto Komisija laikėsi nuomonės, kad tokios pareigybės sukūrimas padės didinti euro zonos ir visos Europos Sąjungos ekonomikos valdymo efektyvumą ir demokratinę atskaitomybę.

- *Dokumentų rinkinys „Naujos galimybės vartotojams“⁷²*

Atsižvelgdama į Pirmininko J.-C. Junckerio 2017 m. pranešime apie Sąjungos padėtį paskelbtos iniciatyvos „Naujos galimybės vartotojams“ tikslus, Komisija 2018 m. balandžio 11 d. priėmė komunikatą ir du pasiūlymus dėl direktyvų, kuriais siekiama užtikrinti, kad būtų geriau laikomasi Europos Sąjungos vartotojų apsaugos teisės aktų, juos modernizuoti atsižvelgiant į rinkos pokyčius ir atitinkamais atvejais mažinti įmonėms tenkančią naštą. Kiek tai sietina su teisės aktų laikymusi, šiais pasiūlymais atnaujinama jau taikoma draudimų procedūra, pagal kurią tinkamai paskirti kompetentingi subjektai gali apsaugoti kolektyvinius vartotojų interesus, ir ji papildoma kolektyvinio teisių gynimo mechanizmu. Šiais pasiūlymais taip pat labiau suderinamos taisyklės, kuriomis reglamentuojamos sankcijos už vartotojų teisės aktų pažeidimus, visų pirma skiriamos plačiai paplitusių tarpvalstybinių pažeidimų atvejais, o nukentėjusiesiems nuo nesąžiningos komercinės praktikos numatoma suteikti teisę naudotis teisių gynimo priemonėmis. Kalbant apie Europos Sąjungos vartotojų teisės aktų modernizavimą, šiais pasiūlymais didinamas elektroninių operacijų skaidrumas ir išplečiama vartotojų apsauga, ją suteikiant nemokamomis paslaugomis besinaudojantiems vartotojams.

Aštuoneri parlamento rūmai⁷³ pateikė vienuolika nuomonių, įskaitant tris pagrįstas nuomones⁷⁴.

⁷¹ Čekijos Atstovų Rūmai, Čekijos Senatas (keturios nuomonės), Vokietijos Bundesratas (dvi nuomonės), Ispanijos Generaliniai Rūmai, Italijos Deputatų Rūmai (penkios nuomonės), Italijos Respublikos Senatas, Rumunijos Senatas.

⁷² COM(2018) 183, COM(2018) 184 ir COM(2018) 185.

Dauguma parlamento rūmų palaikė Komisijos pastangas modernizuoti vartotojų teisės aktus, tačiau keletas parlamento rūmų išreiškė abejonių dėl siūlomų sankcijų griežtinimo taisyklių, visų pirma susijusių su pajamų iš baudų paskirstymu, ir dėl nukentėjusiųjų nuo nesąžiningos komercinės praktikos teisės naudotis teisių gynimo priemonėmis. Kai kurie parlamento rūmai taip pat kritiškai įvertino siūlomus pakeitimus, susijusius su teise atsisakyti sutarties, dvejopa produktų kokybe, nepageidaujama išnešiojamąja prekyba ir komercinėmis ekskursijomis. Kalbant apie atstovaujamuosius ieškinius, keletas parlamento rūmų pasiūlė patikslinti tam tikras apibrėžtis (pavyzdžiui, kolektyvinių vartotojų interesų apibrėžtį) ir kompetentingų subjektų skyrimo kriterijus, taip pat taisyklės dėl to, kaip vartotojai pareiškia norą, kad teikiant atstovaujamąjį ieškinį jiems atstovautų kompetentingas subjektas.

Savo atsakymuose Komisija paaiškino, kad, siekiant sudaryti sąlygas valstybių narių institucijoms, pasitelkiant Vartotojų apsaugos bendradarbiavimo tinklą, imtis suderintų vykdymo užtikrinimo veiksmų, būtina suderinti didžiausius baudų dydžius ir kartu užtikrinti atgrasomąjį šių sankcijų pobūdį. Ji taip pat pažymėjo, kad pagal siūlomas taisykles nereikalaujama konkrečios lėšų dalies skirti vartotojų apsaugai užtikrinti arba nustatyti konkretaus lėšų paskirstymo tikslo. Ji taip pat paaiškino, kad, kalbant apie būdus, kaip užtikrinti, kad vartotojas, kai to reikia, dalyvautų teikiant atstovaujamąjį ieškinį (įstojimo ir atsisakymo dalyvauti principai), šis pasiūlymas yra neutralus, taigi valstybės narės gali pasirinkti, kaip spręsti šį klausimą.

- *Europos darbo institucija ir galimybės naudotis socialine apsauga*⁷⁵

2018 m. kovo 13 d. Komisija priėmė socialinio teisingumo dokumentų rinkinį. Jį sudaro pasiūlymas dėl Reglamento, kuriuo įsteigiama Europos darbo institucija, ir pasiūlymas dėl Tarybos rekomendacijos dėl darbuotojų ir savarankiškai dirbančių asmenų socialinės apsaugos galimybių didinimo, kad būtų galima įgyvendinti Europos socialinių teisių ramstį ir remti sąžiningas ir sklandžiai veikiančias darbo rinkas.

2018 m. devyneri parlamento rūmai⁷⁶ pateikė vienuolika nuomonių, įskaitant vieną pagrįstą nuomonę⁷⁷. Dauguma nuomonių buvo susijusios su pasiūlymu dėl Europos darbo institucijos.

Keletas parlamento rūmų suabejojo siūlomos institucijos ir kompetencijos padalijimo nacionalinėms institucijoms ir Europos Sąjungos agentūroms pridėtine verte ir pabrėžė, kaip svarbu atsižvelgti į įvairius nacionalinius darbo rinkos modelius ir paisyti valstybių narių kompetencijos socialinių reikalų ir užimtumo srityje. Kai kurie parlamento rūmai išreiškė abejonių dėl statistinių duomenų rinkimo ir bendrų patikrinimų arba paprašė paaiškinti, kaip bus sprendžiami siūlomos institucijos ir valstybių narių ginčai. Taip pat buvo išreikštas

⁷³ Austrijos Bundesratas (dvi nuomonės), Čekijos Atstovų Rūmai, Čekijos Senatas (dvi nuomonės), Vokietijos Bundesratas (dvi nuomonės), Italijos Respublikos Senatas, Portugalijos Respublikos Asamblėja, Rumunijos Deputatų Rūmai, Švedijos Riksdagas.

⁷⁴ Pateikė Austrijos Bundesratas (dvi pagrįstas nuomones: vieną dėl pasiūlymo COM(2018) 184 ir kitą dėl pasiūlymo COM(2018) 185) ir Švedijos Riksdagas (vieną bendrą nuomonę dėl pasiūlymų COM(2018) 184 ir COM(2018) 185).

⁷⁵ COM(2018) 131 ir COM(2018) 132, 2018 m. kovo 13 d.

⁷⁶ Čekijos Senatas (dvi nuomonės), Ispanijos Generaliniai Rūmai, Italijos Respublikos Senatas, Lenkijos Seimas, Lenkijos Senatas, Portugalijos Respublikos Asamblėja (dvi nuomonės), Rumunijos Deputatų Rūmai, Rumunijos Senatas, Švedijos Riksdagas.

⁷⁷ Pateikė Švedijos Riksdagas dėl pasiūlymo COM(2018) 131.

susirūpinimas dėl to, kad dėl pasiūlymo dėl socialinės apsaugos kartu su kitomis priemonėmis gali būti daromas spaudimas pakeisti valstybių narių socialinės apsaugos sistemas.

Savo atsakymuose Komisija pabrėžė, kad siūlomomis priemonėmis siekiama padėti valstybėms narėms spręsti problemas, susijusias su didėjančiu judumu Europoje. Ji taip pat paaiškino, kad siūlomos institucijos užduotys yra ne perimti ar dubliuoti nacionalinių valdžios institucijų užduotis, o padėti joms vykdyti operatyvinę veiklą, susijusią su tarpvalstybiniu darbo jėgos judumu ir socialinės apsaugos koordinavimo klausimais. Siūlomoje institucijoje būtų sudaryta Tarpininkavimo komisija, kuri spręstų valstybių narių tarpusavio ginčus dėl visų darbo jėgos judumo aspektų. Vis dėlto Teisingumo Teismas ir toliau būtų vienintelė institucija, kompetentinga aiškinti Sąjungos teisę.

Komisija paaiškino, kad bendri patikrinimai nebus privalomi ir kad jie bus atliekami laikantis atitinkamų valstybių narių nacionalinės teisės aktų. Ji taip pat patikino nacionalinius parlamentus, kad duomenų rinkimo ir keitimosi informacija srityje siūloma institucija laikysis atitinkamos sąveikumo sistemos principų.

Dėl pasiūlymo dėl socialinės apsaugos Komisija atkreipė dėmesį į tai, kad siūloma rekomendacija bus suteikiama lankstumo, reikalingo norint spręsti su galimybėmis naudotis socialine apsauga susijusias problemas, kartu visapusiškai pripažįstant valstybių narių institucinių struktūrų įvairovę.

- *Mokymosi ateitis*⁷⁸

2018 m. sausio 17 d. Komisija priėmė tris iniciatyvas, kuriomis siekiama gerinti bendrąsias europiečių kompetencijas ir jų skaitmeninius įgūdžius, taip pat populiarinti bendras vertybes ir didinti moksleivių informuotumą apie tai, kaip veikia Europos Sąjunga. Šiais pasiūlymais siekiama skatinti visų amžiaus grupių asmenims skirtose švietimo sistemose ugdyti bendrąsias kompetencijas (pavyzdžiui, raštingumą, kalbų mokėjimą, pilietinius ir skaitmeninius įgūdžius), geriau naudotis skaitmeninėmis technologijomis mokymo ir mokymosi tikslais, ugdyti skaitmeninius įgūdžius, reikalingus norint gyventi ir dirbti sparčių skaitmeninių pokyčių amžiuje, ir padėti valstybėms narėms visais švietimo lygmenimis populiarinti bendras vertybes ir kurti įtraukias ir aukštos kokybės švietimo ir mokymo sistemas.

2018 m. dėl švietimo dokumentų rinkinio penkeri parlamento rūmai⁷⁹ pateikė vienuolika nuomonių. Šiose nuomonėse iš esmės pritariama Komisijos pasiūlymams ir jie vertinami palankiai.

Kai kurie parlamento rūmai priminė Komisijai, kad atsakomybę už švietimą prisiima tik valstybės narės, pabrėžė, kad Sąjungos veiksmai neturėtų viršyti teisiškai neprivalomų rekomendacijų, ir (arba) paprašė atidžiai išnagrinėti galimą šių pasiūlymų Europos pridėtinę vertę ir administracinę našą. Kiti parlamento rūmai paprašė užtikrinti glaudesnę švietimo ir verslo sektoriaus tarpusavio sąsają, taip pat išsamiau paaiškinti skaitmeninių įgūdžių sertifikavimo klausimą.

Savo atsakymuose Komisija patikino nacionalinius parlamentus, kad šie pasiūlymai parengti atsižvelgiant į subsidiarumo principą ir visapusiškai paisant valstybių narių įgaliojimų švietimo

⁷⁸ COM(2018) 22, COM(2018) 23 ir COM(2018) 24, 2018 m. sausio 17 d.

⁷⁹ Čekijos Atstovų Rūmai (trys nuomonės), Čekijos Senatas, Vokietijos Bundesratas (trys nuomonės), Portugalijos Respublikos Asamblėja, Rumunijos Deputatų Rūmai (trys nuomonės).

politikos srityje. Ji paaiškino, kad būsima medžiaga, skirta bendrųjų kompetencijų ugdymui palengvinti, kaip savanoriškos tarpusavio mokymosi paramos priemonės, bus parengta glaudžiai bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis ir kad Komisija pagal Skaitmeninio švietimo veiksmų planą nei pati nustatys kvalifikacijas, nei tvirtins kompetencijas.

Bendros nuomonės savo iniciatyva

2018 m. nacionaliniai parlamentai Komisijai pateikė dvi bendras nuomones savo iniciatyva. Jas abi pasirašė šeši Višegrado grupės šalių parlamentai ir (arba) parlamento rūmai⁸⁰. Viena iš jų buvo pateikta dėl Višegrado grupės šalių parlamentinio bendradarbiavimo, o kita – dėl subsidiarumo principo ir energetikos sąjungos bei klimato politikos ateities.

5. RYŠIAI, VIZITAI, SUSITIKIMAI IR KONFERENCIJOS

Komisijos vizitai į nacionalinius parlamentus ir (arba) susitikimai su jais

Kaip ir praėjusiais metais, 2018 m. Komisijos nariai surengė daug vizitų į visų valstybių narių nacionalinius parlamentus ir į beveik visus parlamento rūmus. Daugelyje parlamento rūmų Pirmininkas J.-C. Junckeris, pirmasis pirmininko pavaduotojas, pirmininko pavaduotojai arba Komisijos nariai apsilankė daugiau kaip vieną kartą.

Be to, daug nacionalinių parlamentų į Briuselį išsiuntė delegacijas susitikti su Komisijos nariais. Iš viso 2018 m. surengta 140 vizitų ir susitikimų (žr. toliau pateikiamą žemėlapi). Vykstant deryboms dėl Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES, vyriausiasis derybininkas Michelis Barnier per reguliarius vizitus į šalis šių derybų metu taip pat susitiko su didžiąja dauguma nacionalinių parlamentų, kad juos informuotų apie vykstančias derybas ir (arba) jų rezultatus. 2018 m. daugiausia aukštesniojo lygio Komisijos pareigūnai, siekdami labiau techniniu lygmeniu aptarti pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, dalyvavo daugiau kaip 80 nacionalinių parlamentų komitetų posėdžiuose. Be to, Komisijos darbuotojai buvo pakviesti į 24 susitikimus su nuolatiniais nacionalinių parlamentų atstovais Briuselyje pagrindinėms iniciatyvoms arba tokiems svarbiems klausimams kaip „Brexit’as“, daugiametė finansinė programa ir Subsidiarumo darbo grupės veikla ir tolesni veiksmai pristatyti. Komisijos atstovybėse valstybėse narėse dirbantys Europos semestro pareigūnai taip pat toliau palaikė ryšius su nacionaliniais parlamentais Europos semestro ir kitais ekonominiais klausimais.

Tarpparlamentiniai susitikimai ir konferencijos

2018 m. buvo surengta keletas svarbių tarpparlamentinių susitikimų ir konferencijų⁸¹, įskaitant Europos Sąjungos parlamentų Europos reikalų komitetų konferenciją (COSAC⁸²), Europos

⁸⁰ Čekijos Atstovų Rūmai, Čekijos Senatas, Vengrijos Nacionalinė Asamblėja, Lenkijos Seimas, Lenkijos Senatas, Slovakijos Nacionalinė Rada.

⁸¹ Daugiau informacijos apie šiuos susitikimus pateikiama Europos Parlamento pranešime dėl Europos Parlamento ir nacionalinių parlamentų santykių,

<http://www.europarl.europa.eu/relnatparl/en/home/annual-reports.html>

⁸² COSAC yra vienintelis Sutartyse, t. y. Protokole Nr. 1 dėl nacionalinių parlamentų vaidmens Europos Sąjungoje, įtvirtintas tarpparlamentinis forumas. Ji paprastai vyksta du kartus (surengiama po vieną pirmininkų susitikimą ir vieną plenarinį posėdį) kiekvienoje valstybėje narėje, kuri rotacijos tvarka pirmininkauja Europos Sąjungos Tarybai. Komisija COSAC dalyvauja kaip stebėtoja. COSAC interneto svetainėje adresu <http://www.cosac.eu/en/> pateikiamos išsamios COSAC posėdžių ataskaitos, taip pat COSAC pasiūlymų ir Komisijos atsakymų į juos kopijos. Informacijos apie COSAC taip pat galima rasti adresu

Sąjungos parlamentų pirmininkų konferenciją⁸³, Europos parlamentų savaitę⁸⁴, Tarpparlamentinę konferenciją dėl stabilumo, ekonomikos koordinavimo ir valdymo⁸⁵, tarpparlamentines bendros užsienio ir saugumo politikos ir bendros saugumo ir gynybos politikos konferencijas⁸⁶ ir naujos sudarytos Europolo Jungtinės parlamentinės kontrolės grupės posėdžius⁸⁷.

2018 m. buvo surengti du COSAC pirmininkų susitikimai: atitinkamai 2018 m. sausio 21–22 d. Sofijoje (Bulgarija) ir 2018 m. liepos 8–9 d. Vienoje (Austrija). Šiuose abiejuose susitikimuose dalyvavo Komisijos pirmininko pirmasis pavaduotojas Fransas Timmermansas. Delegatai nagrinėjo tokius klausimus kaip abiejų Tarybai pirmininkaujančių valstybių narių prioritetai ir Europos Sąjungos ateitis, taip pat makroregioninės strategijos (Sofijoje).

2018 m. birželio 17–19 d. Sofijoje vykusiame 59-ajame COSAC plenariniame posėdyje buvo aptarti Bulgarijos pirmininkavimo Tarybai rezultatai, Vakarų Balkanų integracija ir sujungiamumas, Europos socialinių teisių ramstis ir sanglaudos politika po 2020 m.

2018 m. lapkričio 18–20 d. Vienoje vykusiame 60-ajame plenariniame posėdyje dalyvavo Komisijos pirmininko pavaduotojas M. Šefčovičius, kuris su delegatais aptarė dabartinę energetikos sąjungos padėtį. Delegatai taip pat nagrinėjo tokius klausimus kaip Austrijos pirmininkavimas Tarybai, „Brexit’as“ (šiuo klausimu jie išreiškė tvirtą paramą Sąjungos vyriausiajam derybininkui ir susitarimui dėl išstojimo), klimato politika ir energetikos sąjunga ir Sąjungos teisėkūros skaidrumas atsižvelgiant į būsimus Europos Parlamento rinkimus.

Komisija dėl COSAC pasiūlymų, priimtų per du jos plenarinius posėdžius, pateikė raštiškus atsakymus⁸⁸.

<http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?type=082dbcc564afa0210164b2da9f5102f8>

⁸³ Europos Sąjungos parlamentų pirmininkų konferencija kasmet rengiama valstybėje narėje, kuri praėjusių metų antrąjį pusmetį rotacijos tvarka pirmininkavo Europos Sąjungos Tarybai. 2018 m. konferencija vyko 2018 m. balandžio 23 ir 24 d. Taline. Daugiau informacijos pateikiama adresu

<http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/euspeakers/getspeakers.do?id=082dbcc55d1a225d015d1bfe7cce00ed>

⁸⁴ Per Europos parlamentų savaitę, Europos Parlamente vykusią 2018 m. vasario 19 ir 20 d., kalbėjo Komisijos pirmininko pavaduotojas V. Dombrovskis, taip pat Komisijos nariai G. Oettingeris ir M. Thyssen. Daugiau informacijos pateikiama adresu <http://www.europarl.europa.eu/relnatparl/en/high-level-conferences/european-parliamentary-week.html>

⁸⁵ Šioje konferencijoje, kuri 2018 m. rugsėjo 17 ir 18 d. vyko Vienoje, kalbėjo Komisijos narys P. Moscovici. Daugiau informacijos pateikiama adresu

<http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?id=082dbcc55f38350b015f3958960f01ee>.

⁸⁶ Dvi konferencijos buvo surengtos atitinkamai 2018 m. vasario 15–17 d. Sofijoje ir 2018 m. spalio 11 ir 12 d. Vienoje. Šiose abiejose konferencijose dalyvavo Sąjungos vyriausioji įgaliotinė ir Komisijos pirmininko pavaduotoja F. Mogherini. Daugiau informacijos pateikiama adresu

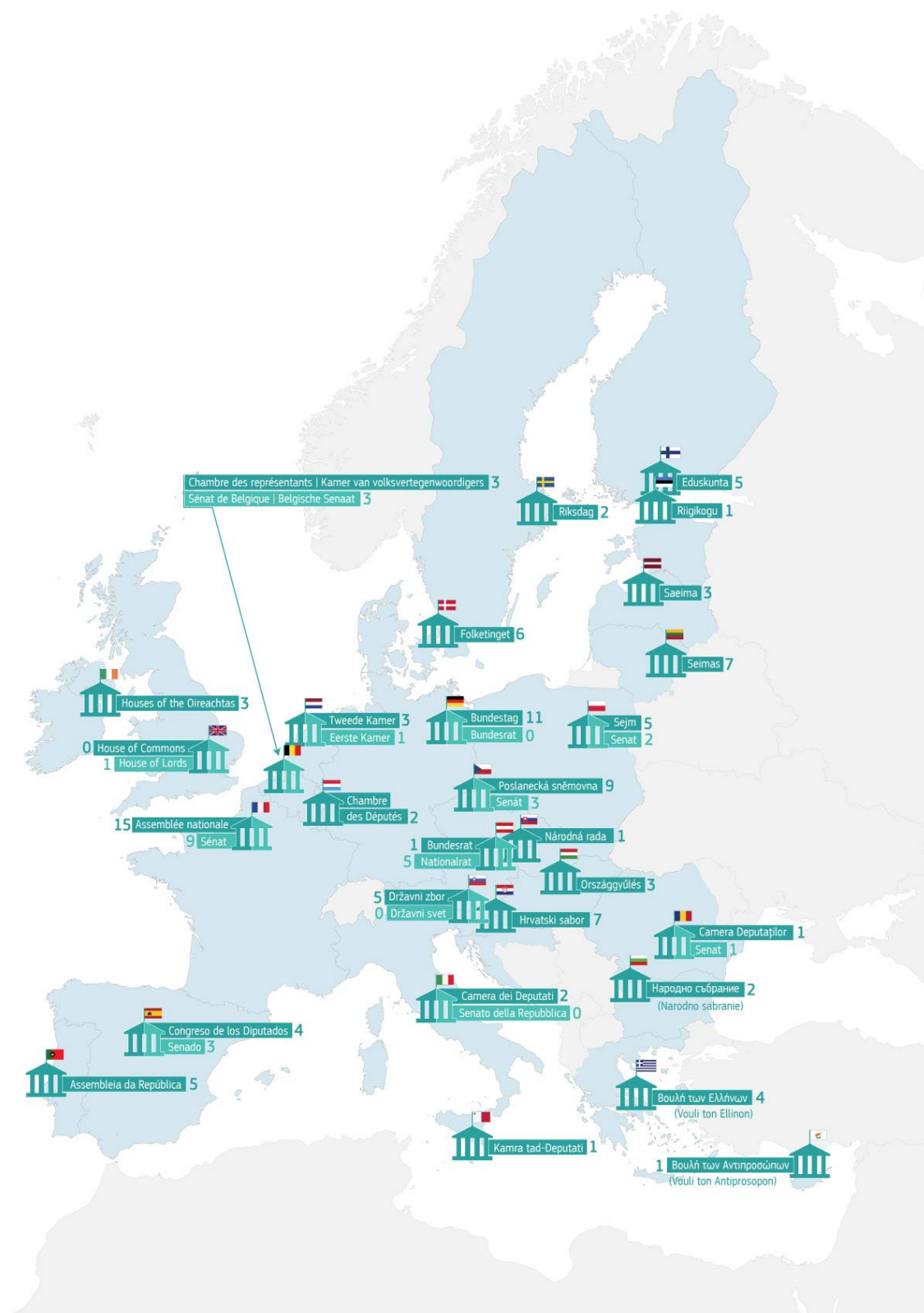
<http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?id=082dbcc55f38350b015f394a4eb201ca> ir

<http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?id=082dbcc55f38350b015f394ad04c01cc>.

⁸⁷ Europolo Jungtinė parlamentinės kontrolės grupė buvo sudaryta 2018 m. Buvo surengti du jos posėdžiai: kovo 18–19 d. Sofijoje, dalyvaujant Komisijos nariams M. Gabriel ir J. Kingui, ir rugsėjo 24–25 d. Briuselyje, dalyvaujant Komisijos nariui J. Kingui.

⁸⁸ <http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?type=082dbcc564afa0210164b2da9f5102f8>

**Κομισιες ναριυ βιζιτυ ι νασιοναλιnius παρλαμεντους ιρ συσιτικιμυ συ βαις 2018 μ. σκαιοιυς (ις
βισο βισοσε βαλστιβησε ναρησε – 140)**

6. REGIONINIŲ PARLAMENTŲ VAIDMUO

Regioniniai parlamentai netiesiogiai prisideda prie Komisijos santykių su nacionaliniais parlamentais. Pagal prie Sutarčių pridėtą Protokolą Nr. 2, atlikdami Europos Sąjungos teisės aktų projektų subsidiarumo patikrą ir teikdami pagrįstas nuomones, nacionaliniai parlamentai prireikus konsultuojasi su teisėkūros įgaliojimus turinčiais regioniniais parlamentais⁸⁹. Regioninių parlamentų nariams taip pat atstovaujama Regionų komitete, kuris vykdo stebėseną naudodamasis Subsidiarumo stebėsenos tinklu ir savo internetine platforma REGPEX, skirta padėti teisėkūros įgaliojimus turintiems regioniniams parlamentams dalyvauti taikant išankstinio įspėjimo dėl subsidiarumo principo nesilaikymo mechanizmą⁹⁰.

2018 m. platformos REGPEX partneriai pateikė 95 nuomones; iš jų 75 nuomones pateikė regioniniai parlamentai. Aktyviausi regioniniai parlamentai buvo Emilijos-Romanijos regioninė teisėkūros asamblėja (pateikė 21 nuomonę), Bavarijos žemės parlamentas (pateikė 20 nuomonių) ir Tiuringijos žemės parlamentas (pateikė 10 nuomonių). Palyginti su 2017 m., kai platformoje REGPEX buvo užregistruota tik 30 regioninių parlamentų nuomonių (platformos REGPEX partneriai iš viso pateikė 66 nuomones), šios veiklos mastas labai padidėjo. Regioniniai parlamentai daugiausia pastabų pateikė dėl Komisijos pasiūlymų dėl Sąjungos civilinės saugos mechanizmo, Geriamojo vandens direktyvos peržiūros⁹¹, pakartotinio vandens naudojimo minimaliųjų reikalavimų ir sveikatos technologijų vertinimo⁹².

Nors Sutartyse nėra aiškios nuostatos dėl tiesioginių Komisijos ir regioninių parlamentų tarpusavio ryšių, keletas regioninių parlamentų 2018 m. tiesiogiai Komisijai taip pat pateikė savo nuomones. Jie pateikė pastabų ne tik dėl subsidiarumo, bet ir dėl įvairių Komisijos pasiūlymų politinių aspektų. Komisija atkreipė dėmesį į visus nurodytus aspektus ir juos bendrai išnagrinėjo savo atsakymuose regioniniams parlamentams.

Apsvarstyti, kaip geriau įtraukti regionines ir vietos valdžios institucijas į Sąjungos politikos rengimo procesą ir tolesnius susijusius veiksmus, buvo vienas iš Subsidiarumo, proporcingumo ir veikimo mažiau, bet efektyviau darbo grupės uždavinių (žr. 2.1 skirsnį). Keletas regioninių parlamentų, be kita ko, per Darbo grupės viešąjį klausymą, jai pateikė nuomonių ir svarbių pasiūlymų, taip pat surengė diskusijas šiais klausimais Europos regioninių teisėkūros asamblėjų konferencijos (CALRE) Subsidiarumo darbo grupėje. Darbo grupė paragino nacionalinius parlamentus, regioninius parlamentus ir Regionų komitetą geriau bendrauti tarpusavyje, be kita ko, veiksmingiau naudojantis atitinkamomis IT priemonėmis, siekiant užtikrinti, kad teisėkūros procedūros metu ir taikant subsidiarumo kontrolės mechanizmą būtų labiau atsižvelgiama į jiems susirūpinimą keliančius klausimus.

Tais metais Pirmininkas J.-C. Junckeris susitiko su keleto regioninių vyriausybių ir parlamentų, įskaitant Flandrijos, Valonijos (Belgija), Bavarijos, Reino krašto-Pfalco (Vokietija) ir Žemutinės Austrijos (Austrija) regionines vyriausybes ir parlamentus, atstovais. Kiti Komisijos nariai taip pat rengė panašius susitikimus.

⁸⁹ Protokolo Nr. 2 dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo 6 straipsnio pirma pastraipa.

⁹⁰ Daugiau informacijos apie Regionų komiteto veiklą, susijusią su subsidiarumo kontrole, pateikiama 2.4 skirsnyje.

⁹¹ Be to, dėl šio pasiūlymo nacionaliniai parlamentai pateikė keturias pagrįstas nuomones (žr. 3.2 skirsnį).

⁹² Atitinkamai COM(2017) 772, COM(2017) 753, COM(2018) 337 ir COM(2016) 51.

7. IŠVADA

2018 m. Komisija apskritai gavo gerokai mažiau **pagrįstų nuomonių** (2018 m. buvo gautos 37 pagrįstos nuomonės, 2017 m. – 52 pagrįstos nuomonės, o 2016 m. – 65 pagrįstos nuomonės). Pažymėtina, kad, palyginti su 2017 m., Komisija pateikė beveik tiek pat pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų ir apskritai gavo beveik tiek pat nuomonių. Be to, gautos pagrįstos nuomonės buvo susijusios su įvairiomis politikos sritimis, ir dėl nė vieno pasiūlymo nacionaliniai parlamentai nepateikė daugiau kaip keturių pagrįstų nuomonių. Taip galėjo būti todėl, kad Komisija įgyvendina patikrintą ir netgi sustiprintą geresnio reglamentavimo darbotvarkę ir vykdo įsipareigojimus visais politikos formavimo etapais integruoti subsidiarumo ir proporcingumo principus, prieš pateikiant teisės aktų pakeitimus įvertinti esamas politikos sistemas ir imtis veiksmų Europos lygmeniu tik jeigu jie suteikia aiškos pridėtinės vertės.

Subsidiarumo kontrolė ir stebėseną taip pat buvo vienas iš Europos Parlamento ir Regionų komiteto prioritetų, o Europos Vadovų Tarybos išvadose pabrėžta būtinybė pažangiai taikyti geresnio reglamentavimo principus, įskaitant subsidiarumo ir proporcingumo principus.

Subsidiarumo, proporcingumo ir veikimo mažiau, bet efektyviau darbo grupė surengė tarpinstitucines diskusijas dėl to, kaip užtikrinti ir geriau taikyti subsidiarumo ir proporcingumo principus. Jos galutinėje ataskaitoje institucijoms rekomenduojama imtis tolesnių veiksmų, kuriais būtų siekiama labiau įtraukti nacionalinius parlamentus, taip pat regionines ir vietos valdžios institucijas į Sąjungos teisės aktų ir politikos rengimo procesą ir tolesnius susijusius veiksmus. Komisija dviejuose – 2018 m. spalio mėn. ir 2019 m. balandžio mėn. – komunikatuose atsižvelgė į Darbo grupės pateiktas pastabas. Ji pristatė keletą tolesnių veiksmų, pavyzdžiui, galimybę rengti bendrus atsakymus į pagrįstas nuomones; 2019 m. ji įgyvendina šiuos veiksmus, be kita ko, remdamasi savo peržiūrėta geresnio reglamentavimo darbotvarke.

2018 m. palaikant **politinį dialogą** nacionalinių parlamentų pateiktų nuomonių skaičius išliko toks pat didelis (pateiktos 569 nuomonės) – beveik toks pat kaip ir 2017 m. (2017 m. buvo pateiktos 576 nuomonės), nors net labiau negu praėjusiais metais didžiąją dalį šių nuomonių pateikė keletas labai aktyvių parlamento rūmų. Pagrįstos nuomonės sudaro gana nedidelę visų pateiktų nuomonių dalį (6,5 proc.), o nuomonės savo iniciatyva arba nuomonės dėl su teisėkūros procedūra nesusijusių iniciatyvų, atvirkščiai, – gana didelę visų pateiktų nuomonių dalį (38 proc.); iš to matyti, kad nacionaliniai parlamentai ir toliau domisi galimybėmis dalyvauti sprendžiant klausimus, susijusius ne vien su Komisijos iniciatyvų subsidiarumo aspektais, ir kuo anksčiau prie šių iniciatyvų turinio prisidėti savo vertingu indėliu. Iš to taip pat matyti, kad nacionaliniai parlamentai pageidauja ne tik daryti įtaką savo vyriausybių europinėms pozicijoms ir jas kontroliuoti, bet ir aktyviai dalyvauti Europos sprendimų priėmimo procese.

Atsižvelgdami į dabartinės Komisijos nuo pat pradžių priimtus įsipareigojimus plėtoti santykius su nacionaliniais parlamentais, Komisijos nariai 2018 m. ir toliau nuolat rengė diskusijas su nacionaliniais parlamentais. Iš to matyti, kad Europos Sąjungos institucijos itin vertina nacionalinių parlamentų, kurie yra labai svarbūs priartinant Sąjungą prie jos piliečių, siekiant didinti jos skaidrumą ir prieinamumą, atliekamą vaidmenį.